

Книга-календар
Харків

2021

ВЕЛИКІ ЗЕМЛЯКИ: *рід Капністів*

2.0.2.1

НАЦІОНАЛЬНИЙ МУЗЕЙ
ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

	СІЧЕНЬ ЯНВАРЬ JANUARY	ЛЮТИЙ ФЕВРАЛЬ FEBRUARY	БЕРЕЗЕНЬ МАРТ MARCH	КВІТЕНЬ АПРЕЛЬ APRIL	
Пн	4 11 18 25	1 8 15 22	1 8 15 22 29	5 12 19 26	Mo
Вт	5 12 19 26	2 9 16 23	2 9 16 23 30	6 13 20 27	Tu
Ср	6 13 20 27	3 10 17 24	3 10 17 24 31	7 14 21 28	We
Чт	7 14 21 28	4 11 18 25	4 11 18 25	1 8 15 22 29	Th
Пт	1 8 15 22 29	5 12 19 26	5 12 19 26	2 9 16 23 30	Fr
Сб	2 9 16 23 30	6 13 20 27	6 13 20 27	3 10 17 24	Sa
Нд	3 10 17 24 31	7 14 21 28	7 14 21 28	4 11 18 25	Su
	ТРАВЕНЬ МАЙ MAY	ЧЕРВЕНЬ ІЮНЬ JUNE	ЛИПЕНЬ ІЮЛЬ JULY	СЕРПЕНЬ АВГУСТ AUGUST	
Пн	3 10 17 24 31	7 14 21 28	5 12 19 26	2 9 16 23 30	Mo
Вт	4 11 18 25	1 8 15 22 29	6 13 20 27	3 10 17 24 31	Tu
Ср	5 12 19 26	2 9 16 23 30	7 14 21 28	4 11 18 25	We
Чт	6 13 20 27	3 10 17 24	1 8 15 22 29	5 12 19 26	Th
Пт	7 14 21 28	4 11 18 25	2 9 16 23 30	6 13 20 27	Fr
Сб	1 8 15 22 29	5 12 19 26	3 10 17 24 31	7 14 21 28	Sa
Нд	2 9 16 23 30	6 13 20 27	4 11 18 25	1 8 15 22 29	Su
	ВЕРЕСЕНЬ СЕНТЯБРЬ SEPTEMBER	ЖОВТЕНЬ ОКТЯБРЬ OCTOBER	ЛИСТОПАД НОЯБРЬ NOVEMBER	ГРУДЕНЬ ДЕКАБРЬ DECEMBER	
Пн	6 13 20 27	4 11 18 25	1 8 15 22 29	6 13 20 27	Mo
Вт	7 14 21 28	5 12 19 26	2 9 16 23 30	7 14 21 28	Tu
Ср	1 8 15 22 29	6 13 20 27	3 10 17 24	1 8 15 22 29	We
Чт	2 9 16 23 30	7 14 21 28	4 11 18 25	2 9 16 23 30	Th
Пт	3 10 17 24	1 8 15 22 29	5 12 19 26	3 10 17 24 31	Fr
Сб	4 11 18 25	2 9 16 23 30	6 13 20 27	4 11 18 25	Sa
Нд	5 12 19 26	3 10 17 24 31	7 14 21 28	5 12 19 26	Su

Харківська спеціалізована музично-театральна
бібліотека ім. К.С. Станіславського

Лебединський міський
культурний музей
ім. Б.В. Русієвця

Лебединський районний
красзнавчий музей

ВЕЛИКІ ЗЕМЛЯКИ: рід Капністів

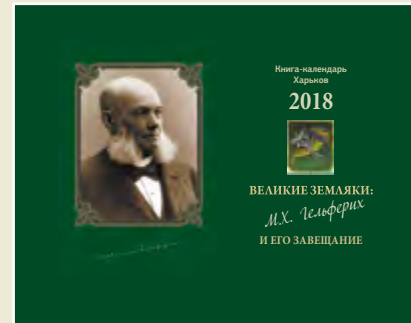
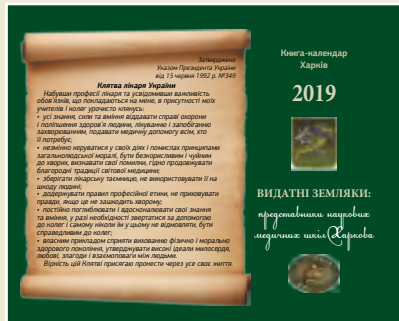
Проект «Великі земляки»

Вже чотири роки сплинули відколи «Гостина на Дворянській» започаткувала проєкт «Великі земляки». Розпочалося все з документально-художньої виставки, присвяченої родині Алчевських представники якої залишили нащадкам заводи, пам'ятки архітектури, наукові праці, літературну та музичну спадщину.

Потім було втілено проєкти, присвячені підприємцю і меценату Максиміліану Гельферіху, медичним світилам Харкова, архітектору Євгену Васильєву.

«Великі земляки» стали логічним продовженням попереднього проєкту «Династія», в рамках якого у «Гостині на Дворянській» відбулося аж 14 виставок, присвячених династіям найвідоміших харківських митців, які поколіннями створювали культурну спадщину у різних жанрах мистецтва. Цілком логічним стало продовження проєкту «Великі земляки» і звернення цього разу до історії ушлявленого дворянського роду Капністів, представники якого три століття впливали на розвиток політики, культури, економіки, суспільства в цілому — а отже впливали й на наше сьогодення.

Євген Маслов

Графский род Капнистов

На острове Занте в Ионическом море находятся руины первого родового замка Капнистов (Капниссос — по-гречески). Особенной храбростью и героизмом в боях с турками за независимость греческих островов отличался Стомателло Капниссос, которому был пожалован в 1702 году графский титул правителем Венецианской республики Алоизия Маченги. Внук Стомателло, Пётр Христофорович воевал с турками на стороне российского императора Петра I, осел на Украине, и вскоре умер.

Его сын Василий, переписав свою фамилию на «Капнист», прославился в боях под Очаковом, будучи командующим казачьими войсками. За боевые заслуги царица Елизавета «высочайше пожаловала» Василию Капнисту родовые земли на Полтавщине, где у него родилось шестеро сыновей.

Каждый из рода Капнистов имел много детей. Сыновья женились, дочери выходили замуж, отсюда их родственная связь с Апостолами, Голенищевыми-Кутузовыми, Гиршманами, Новиковыми, Гудим-Левковичами и многими другими известными фамилиями. Сын поэта Василия Капниста женился на правнучке наказного гетмана Полуботка, род знаменитого запорожского атамана Ивана Дмитриевича Сирко тоже породнился с Капнистами.

Капнисты — русский дворянский и графский род, а фактически — малороссийский (украинский) козачко-старшинский шляхетный род. В огромном родовом дереве были поэт XVIII в. Василий Капнист, министры, дипломаты, военные и педагоги. Капнисты строили, разводили лошадей, коллекционировали предметы искусства, занимались благотворительностью. За заслуги им были пожалованы земли на Полтавщине, Слобожанщине и в Крыму. Несколько веков они служили на благо государства, которого не стало в 1917 году.

Елена Елагина

«Гордиться своими славными предками не только можно, но и должно!»

А.С. Пушкин

Потомки Капнистов на открытии выставки «Великие земляки. Род Капнистов» в Харькове

Памятник В.В. Капнисту

Фонд памяти Капнистов

Мария Ростиславовна мечтала возродить память о забытых представителях своего старинного рода и по моей инициативе, совместно с Алексеем Александровичем Иваницим решили создать фонд памяти Капнистов.

Фонд был организован в конце 2007 года к 250 летию со дня рождения В.В. Капниста. 25 октября 2008 года в селе Большая Обуховка Миргородского района Полтавской области, при участии жителей села, полтавской и миргородской администрации, гостей из Полтавы, Миргорода, Киева, С.-Петербурга, Сум и Ялосовеца торжественно был открыт памятник Василию Васильевичу Капнисту (скульптор Сергей Лапин) и освящен отцом Иоанном из Великих Сорочинцев, который в 1993 г. отпелал М.Р. Капнист.

В 2018 году исполнилось 10 лет создания «Фонда памяти Капнистов». За это время были установлены памятные доски Марии Ростиславовне в Киеве на улице Кавказской, где она жила, фотографу А.М. Иваницкому в Харькове на улице Полтавский шлях, памятник Василию Васильевичу Капнисту в Обуховке. Выпущены конверты с марками к юбилейным датам Василия Васильевича и Марии Ростиславовны.

«Фонд памяти Капнистов» своей деятельностью служит тому, чтобы сегодня и навсегда сохранить славный род Капнистов в памяти потомков.

Радислава Капнист

Герб рода Капнистов

Грамотой венецианского дожа Алоизия Мочениги от 6 января 1702 года за воинские заслуги и верную службу кавалер Стомателло Капниссис, с нисходящим потомством, был возведен в графское достоинство.

Уже в бытность Капнистов на русской службе Департаментом герольдии Правительствующего Сената графское достоинство рода Капнистов было подтверждено. Герб Капнистов был утвержден императором Александром II 9 марта 1879 года в Царском Селе и занесен в XIII часть «Общего гербовника дворянских родов Всероссийской империи».

Издавна в Российской империи иностранцам, доказавшим свои права на родовой герб, их герб оставляли почти без изменений. Исключением не стал и герб Капнистов. Сравнив российскую и западноевропейскую геральдику, можно с уверенностью сказать только то, что изменены лишь некоторые детали герба по форме и местоположению. Например, корона на гербе украинской ветви Капнистов опущена на щит под шлемы. Также был изменен орнамент внутренних украшений короны. Ответственным за изменение форм и содержания герба Капнистов соответственно канонам Российской империи геральдической комиссией был назначен А. Фадльев.

Малым гербом называется щит, но так как на щите присутствуют почти все необходимые элементы, то мы будем рассматривать его как общую композицию — большой полный герб. Венецианский герб Капнистов составлен по правилам французской геральдики, а в Российской империи утвержден по немецкой.

По материалам Георгия Капниста

Герб графов Капниссис. Венеция, 1702

Герб графов Капнистов. Санкт-Петербург, 1879

«В огне непоколебимый»

Как мы уже знаем, графский род Капнистов смог воспользоваться своим титулом и гербом в России спустя почти полтора столетия после ассимиляции семейства на новой родине.

Герб Капнистов украшает изображение пылающего трехглавого вулкана на острове предков, Занте (Закинфе).

Горы здесь, действительно, беспокойные и сегодня. Главный цвет щита, золотой, свидетельствует о знатности, силе, верности и милосердии. Не случайно его обычно используют на эмблемах высшей знати. Пересекают поле лазоревые полосы, и расположены на нем три такого же цвета креста. Символика этого цвета напоминает о верности, безупречности и чести.

На голубых сходящихся к вершине стропилах изображены два золотых меча — свидетельство того, что воины графского рода всегда готовы встать на защиту своего отечества. Щит венчают три графские короны, на каждой из которых изображена своя символическая фигура. В центре — лев, знак мужества, силы и великодушия. По бокам — скрещенные георгиевские знамена и орлиные крылья основных цветов (голубого и золотого). Еще одна корона украшена девятью жемчужинами, символизирующими чистоту, посвящение и богатство. Держат щит львы Святого Евангелиста Марка, отсылающие к венецианскому происхождению титула Капнистов. Мощи святого, почитаемого как покровитель Венеции, хранятся на острове с 828 года.

Девиз рода написан на ленте на латыни черными буквами: SUB IGNE IMMOTUS — «В огне непоколебимый».

У 2021 році виповнюється 320 років з дня народження В.П. Капніста (1701–1757)

Варіанти портретів В.П. Капніста від авторів книги-календаря Д. Котова і О. Чорного

Копія указу імператриці Анни Іоанівни

Бригадир Василь Петрович Капніст

Василь Петрович Капніст прибув на Слобідську Україну у 1712 році, сидючи в мастку біля Балаклії звернувся до фельдмаршала князя М. Голіцина про допомогу в отриманні служби. Той прийняв участь у отриманні Капністом звання сотника, та передачі йому митниці в Ізюмі. У 1734 році залишивши полковий сотник Василь Капніст в сутичках із калмиками розбив хана Дондук-Омбо.

Під час російсько-турецької війни 1735–1739 років полковий сотник Василь Капніст проявив себе діяльним і найспритнішим козацьким старшиною, так що фельдмаршал Мініх звернув на нього увагу. Василь Капніст звернувся до Мініха про призначення його полковником в Миргородський полк, і з цим полком брав

участь у взятті Очакова, Дніпровській кампанії, поході в Молдавію, та Хотинській баталії.

За свої служби полковник Капніст у 1743 році отримав містечко Манжелею, села Обухівку, Зуївці, Турбайці, Поповку на гетьманщині.

Його першою дружиною стала Мар'я Согден, яка помирає у 1750 р. і він одружується в друге на Софії Андріївни Дуніної-Барновській.

18 січня 1751 року Василь Петрович Капніст повернувся у слобідські полки бригадиром, проживаючи у м. Охтирка.

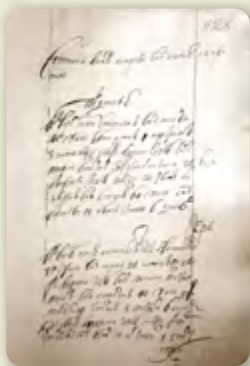
Бригадир Василь Капніст був убитий ударом палаша в голову в бою 19 серпня 1757 року під Гросс-Егерсдорфом у Пруссії. Знайшли Капніста на другий день тільки по його бригадирському мундиру і поховали в той же день.

Андрій Парамонов

53	ТИЖДЕНЬ НЕДЕЛЯ WEEK
28	ПОНЕДІЛОК ПОНЕДЕЛЬНИК MONDAY
29	ВІВТОРОК ВТОРНИК TUESDAY
30	СЕРЕДА СРЕДА WEDNESDAY
31	ЧЕТВЕР ЧЕТВЕРГ THURSDAY
1	П'ЯТНИЦЯ П'ЯТНИЦА FRIDAY
2	СУБОТА СУБОТА SATURDAY
3	НЕДІЛЯ ВОСКРЕСЕНЬЕ SUNDAY

1 січня — Новий рік

СІЧЕНЬ '21					
Пн	4	11	18	25	
Вт	5	12	19	26	
Ср	6	13	20	27	
Чт	7	14	21	28	
Пт	1	8	15	22	29
Сб	2	9	16	23	30
Нд	3	10	17	24	31

Титульний лист переписної книги села Балаклійка з підданими черкасами сотника Василя Капніста, 1732 рік

Село Балаклійка, мапа 1784 року

Ізюмський повіт
Харківського
намісництва, 1787
рік

На місці села Балаклійка, літо 2020 року

Маєток Василя Капніста Балаклійка

Першим маєтком яким володів в Ізюмському козацькому полку на Слобідській Україні Василь Петрович Капніст стало невеличке село Балаклійка. Зараз воно носить назву Вербівка і розташоване на території Балаклійського району Харківської області. Балаклійка була заснована наприкінці XVII ст. бригадиром Федором Володимировичем Шидловським і у 1712 році надана в розподіл між сіма володарями-волохами. У селі була Архангело-Михайлівська церква. Капністові належало п'ять дворів, 14 хат, де проживало 51 людина чоловічої статі. Маєтком керував прикажчик Дмитро Греченін, селяни які проживали не землі Капніста розпачувались із ним роботою на його пасні та сінокосах.

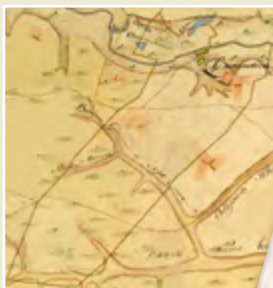
Війна Росії з Туреччиною у 1735-1739 роках почалася з невідлого походу армії генерал-поручика Леонтєєва під Перекоп, а після повернення її в Україну татарські загони почали здійснювати напади на села Ізюмського полку. Саме в цей час були спалені маєтки Василя Капніста – Шпаківка та Балаклійка. Остання втратила Архангело-Михайлівський храм і більшість населення. Після спалення Балаклійки, свою частину землі Василь Капніст продає Пештичам, таким чином відмовляючись від тих маєтностей де було декілька володарів. До того ж утримувати там управляючого не було ніякого смислу, бо Балаклійка буда в стороні від інших володінь Капністів.

Андрій Парамонов

1	ТИЖДЕНЬ НЕДЕЛЯ WEEK
4	ПОНЕДІЛОК ПОНЕДЕЛЬНИК MONDAY
5	ВІВТОРОК ВТОРНИК TUESDAY
6	СЕРЕДА СРЕДА WEDNESDAY
7	ЧЕТВЕР ЧЕТВЕРГ THURSDAY
8	П'ЯТНИЦЯ П'ЯТНИЦА FRIDAY
9	СУБОТА СУББОТА SATURDAY
10	НЕДІЛЯ ВОСКРЕСЕНЬЕ SUNDAY

7 січня —
Різдво Христове
(православне)

СІЧЕНЬ '21	
Пн	4 11 18 25
Вт	5 12 19 26
Ср	6 13 20 27
Чт	7 14 21 28
Пт	1 8 15 22 29
Сб	2 9 16 23 30
Нд	3 10 17 24 31

Село Шпаківка на карті
1784 року

Село Шпаківка на карті
1787 року

Документ з автографом
Миколи Васильовича Капніста

Село Шпаківка, літо
2020

Маєток Василя Капніста Шпаківка

Шпаківка дістається полковому сотнику Василю Капністу за його дружиною – Мар'єю Мойсеївною Согден. Село знаходиться в живописному місті на правому березі р. Сіверський Донець, у 1735 році воно було спалено татарами і відроджувалась дуже важко, на 1787 рік ми бачимо всього 38 черкас мабуть чоловічої статі, а на 1804 рік – 12 дворів 62 чоловіка та 56 жінок. Земельна дача села Шпаківка була з 531 десятини пашні, 884 десятин сінних покосів, 210 лісу, а загалом 1658 десятин.

У 1785 році гвардії прапорщик Микола Васильович Капніст викупив доли матері, братів Петра і Василя та племінниці Олександри Ананіївни Рикман за 3100 карбованців сріблом.

На початок XIX століття володар маєтків у Харківській губернії Микола Васильович Капніст вийшов у відставку підполковником, але перейшов у цивільний стан із чином надвірного радника. Саме він побудував на горі, над Донцем та селом перший маєток у Шпаківці, з якого відкривається чудовий вид на Ізюм, та долину річки Сіверський Донець. Будинок був дерев'яний, критий залізом на вісім кімнат, завіз європейські меблі, насадив сад. Сучасні жителі Шпаківки бувають тільки з весни до осені, ніхто з них не чув від родичів прізвище Капністів, хоча усні родинні історії передають, що село між собою називали не Шпаківка, а Греківна.

Андрій Парамонов

2	ТИЖДЕНЬ НЕДЕЛЯ WEEK
11	ПОНЕДІЛОК ПОНЕДЕЛЬНИК MONDAY
12	ВІТОРОК ВТОРНИК TUESDAY
13	СЕРЕДА СРЕДА WEDNESDAY
14	ЧЕТВЕР ЧЕТВЕРГ THURSDAY
15	П'ЯТНИЦЯ П'ЯТНИЦА FRIDAY
16	СУБОТА СУББОТА SATURDAY
17	НЕДІЛЯ ВОСКРЕСЕНЬЕ SUNDAY

СІЧЕНЬ '21	
Пн	4 11 18 25
Вт	5 12 19 26
Ср	6 13 20 27
Чт	7 14 21 28
Пт	1 8 15 22 29
Сб	2 9 16 23 30
Нд	3 10 17 24 31

22 січня — День Соборності України

Харківська область

Полтавська область

Київська область

Чернігівська область

Сумська область

Кіровоградська область

Одеська область

Дніпропетровська область

Миколаївська область

Автономна Республіка Крим

День Соборності України — свято, яке кожен рік «Гостинна на Дворянській» відмічає особливою подією. У 2021 році до цього Свята пересувна документально-художня виставка «Великі землі : рід Капністів» відкриється в Києві в Національному музеї Тараса Шевченка. А почала свою ходу Україною виставка-предтеча однойменної книги-календаря на 2021 рік у Харкові в Культурно-діловому центрі «Рубаненко і партнери» до Дня Незалежності України в 2020 році. Здобутки роду Капністів за 300 років їх присутності на українських землях зробили відомим це прізвище щонайменше у дев'яти сучасних областях України: Харківська, Київська, Полтавська, Сумська, Чернігівська, Кіровоградська, Дніпропетровська, Одеська, Миколаївська та АР Крим.

Тож розповідь про славетних представників роду Капністів — це одночасно й розповідь про нашу країну.

Людмила Рубаненко

3	ТИЖДЕНЬ НЕДЕЛЯ WEEK
18	ПОНЕДІЛОК ПОНЕДЕЛЬНИК MONDAY
19	ВІТОРОК ВТОРНИК TUESDAY
20	СЕРЕДА СРЕДА WEDNESDAY
21	ЧЕТВЕР ЧЕТВЕРГ THURSDAY
22	П'ЯТНИЦЯ П'ЯТНИЦЯ FRIDAY
23	СУБОТА СУББОТА SATURDAY
24	НЕДІЛЯ ВОСКРЕСЕНЬЕ SUNDAY

СІЧЕНЬ '21	
Пн	4 11 18 25
Вт	5 12 19 26
Ср	6 13 20 27
Чт	7 14 21 28
Пт	1 8 15 22 29
Сб	2 9 16 23 30
Нд	3 10 17 24 31

Декоративна таріля із зображенням першого панського будинку в Обухівці. Миргородський керамотехніум. 1960-ті рр.

Новий будинок Капністів в Обухівці, збудований у 1914 р.

Надгробок В.П. Капніста в Обухівці

Могила поета В.В. Капніста

Могила М.Р. Капніст

Велика Обухівка

Село Велика Обухівка (стара назва — Обухівка) Миргородського р-ну Полтавської обл., — 700 мешканців. У 1743 р. миргородський полковник Василь Петрович Капніст одержав грамоту на володіння цим маєтком і оселився тут із родиною тут знаходиться і його кенотаф.

1758 р. в Обухівці народився В.В. Капніст. Під час служби поета в Петербурзі і в Києві його сім'я жила в Обухівці. Пізніше Капніст теж оселився тут.

Сюди приїздили Г. Державін, М. Львов, Муравйови-Апостоли, М. Бестужев-Рюмін, П. Пестель, Гоголі та ін. Поет присвятив селу елегію «Обуховка» (1818).

1823 року В.В.Капніст помер, його поховано на родинно-му цвинтарі.

Нащадки поета володіли маєтком до 1917 р. 1958 року на місці будинку Капністів встановили стелу, відкрили меморіальну дошку на фасаді Будинку культури. У Громадянську війну поховання були зруйновані; на могилі поета 1958 р. покладено нову плиту, на могилі його батька встановлено пам'ятник. Тут же 1993 р. була похована Марія Капніст.

2008 р. в центрі села встановлено бюст поета (скульптор С. Лапін).

У селі є краєзнавчий музей, де чимала увага приділена Капністам.

Михайло Красінов

4

ТИЖДЕНЬ
НЕДЕЛЯ
WEEK

25

ПОНЕДІЛОК
ПОНЕДЕЛЬНИК
MONDAY

26

ВІТРОК
ВТОРНИК
TUESDAY

27

СЕРЕДА
СРЕДА
WEDNESDAY

28

ЧЕТВЕР
ЧЕТВЕРГ
THURSDAY

29

П'ЯТНИЦЯ
ПЯТНИЦА
FRIDAY

30

СУБОТА
СУББОТА
SATURDAY

31

НЕДІЛЯ
ВОСКРЕСЕНЬЕ
SUNDAY

СІЧЕНЬ '21

Пн	4	11	18	25	
Вт	5	12	19	26	
Ср	6	13	20	27	
Чт	7	14	21	28	
Пт	1	8	15	22	29
Сб	2	9	16	23	30
Нд	3	10	17	24	31

Ріка Псьол. Фото з журналу «Столиця и усадьба» за 1914 р., №19-20

Маясток Манжелія. Фото з журналу «Столиця и усадьба» за 1914 р., №19-20

Фото титульного аркуша книги І.Ф. Павловського

Капністи і Полтавщина

Приютный дом мой под соломой,
По мне ни низок, ни высок,
Для дружбы есть в нем уголочк...

В.В. Капніст

Малою батьківщиною для роду Капністів по праву можна назвати Полтавщину — мальовничий куточок України, який завжди вавив своєю красою, м'яким кліматом різноманітною природою. Зелені діброви, квітучі долини, тихоплинна ріка Псел з крутими і пологими берегами зачаровували і надихали Капністів різних поколінь, які багато зробили для розвитку полтавського краю, а перебуваючи на високих державних посадах відстоювали інтереси українського народу. Про багатьох з них можна дізнатися з книг І.Ф.Павловського «Краткий биографический словарь ученых и писателей Полтавской губернии с половины XVIII в.» (Полтава, 1912), «Полтавцы: Иерархи, государственные и общественные деятели и благотворители» (Полтава, 1914) та ін. Серед них:

Василь Петрович Капніст (1701–1757) — засновник українського родовету Капністів, миргородський полковник, бригадир, командувач всіма слобідськими полками. У 1743 р. одержав винагороду за військову службу — царську грамоту на містечко Манжелію,

села Обухівку, Зуєвці, Турбайці, Попівку на Полтавщині, що разом склали 152 двори.

Петро Васильович Капніст (поч. 1750-х-1826) — гвардії прапорщик у відставці. Повернувшись з-за кордону, у своєму маятку в с.Турбайці Хорольського повіту за-снував «республіку» для 800 кріпаків. Сучасники вважали його оригіналом.

Василь Васильович Капніст (1758–1823) — видатний поет, драматург і громадсько-політичний діяч. Жив і працював на Полтавщині. Займав виборні посади ватажка дворянства Миргородського повіту, генерального судді Полтавської губернії та полтавського предводителя дворянства. Був директором училищ Полтавської губернії.

Семен Васильович Капніст (1791–1843) належав до декабристської організації «Союз Благоденствия», був Кременчуцьким повітовим предводителем дворянства, директором училищ Полтавської губернії, інспектором класів Полтавського інституту шляхетних дівчат. Мав чин надвірного радника. Відомий також як літератор і просвітник.

Софія Василівна Капніст-Скалон (1796–1861) — мемуаристка, донька поета В.В.Капніста, залишила «Воспоминания» (1859), де, зокрема, детально описала рідні місця на Миргородщині.

Марина Боброва, Ірина Кононенко

5	ТИЖДЕНЬ НЕДЕЛЯ WEEK
1	ПОНЕДІЛОК ПОНЕДЕЛЬНИК MONDAY
2	ВІВТОРОК ВТОРНИК TUESDAY
3	СЕРЕДА СРЕДА WEDNESDAY
4	ЧЕТВЕР ЧЕТВЕРГ THURSDAY
5	П'ЯТИЦЯ ПЯТНИЦА FRIDAY
6	СУБОТА СУББОТА SATURDAY
7	НЕДІЛЯ ВОСКРЕСЕНЬЕ SUNDAY

ЛЮТИЙ '21

Пн	1	8	15	22
Вт	2	9	16	23
Ср	3	10	17	24
Чт	4	11	18	25
Пт	5	12	19	26
Сб	6	13	20	27
Нд	7	14	21	28

Фотографії з альбому Н.О. Ігнатової, що зберігаються в архіві В.М. Лисянського

О.В. Капніст в еміграції

Після більшовицького перевороту 1917 р. останній власник маєтку Харківської губернії граф Олексій Васильович Капніст назавжди покинув батьківщину. У роки громадянської війни він воював у складі білогвардійської армії проти більшовиків. В кінці 1919 р. О.В. Капніст емігрував до Франції. Про його життя в еміграції відомо мало. Зі слів графа Андрія Андрійовича Мусіна-Пушкіна, який у серпні 2008р. відвідував Михайлівку, батьківщину своєї бабусі Єлизавети Василівни Капніст (1868-1944 рр.), старшої сестри Олексія Васильовича, михайлівський граф в еміграції спочатку займався вирощуванням квітів, які поставляв на фабрику по виготовленню парфумів недалеко від Грасси (південь

Франції), деякий час «був шофером двох дам (маркиз), которых возив по Франции и Италии». Одружений О.В.Капніст був тричі :

- 1) Першою дружиною була Софія Петрівна Карпова, з якою розлучився у 1917 р.;
 - 2) Вдруге його дружиною стала Надія Олександрівна Ігнатова (13.08.1881-09.02.1936 рр.);
 - 3) В м. Антіб 07.08.1937р. граф одружився з Олександрою Степанівною Макаровою (12.07.1885-02.02.1982), дочкою адмірала С.Й.Макарова.
- Помер О.В. Капніст 27.10.1958 р., похований у м.Ніцці на кладовищі Кокад.

Віктор Лисянський

6	ТИЖДЕНЬ НЕДЕЛЯ WEEK
8	ПОНЕДІЛОК ПОНЕДЕЛЬНИК MONDAY
9	ВІТРОК ВТОРНИК TUESDAY
10	СЕРЕДА СРЕДА WEDNESDAY
11	ЧЕТВЕР ЧЕТВЕРГ THURSDAY
12	П'ЯТНИЦЯ ПЯТНИЦА FRIDAY
13	СУБОТА СУББОТА SATURDAY
14	НЕДІЛЯ ВОСКРЕСЕНЬЕ SUNDAY

ЛЮТИЙ '21			
Пн	1	8	15 22
Вт	2	9	16 23
Ср	3	10	17 24
Чт	4	11	18 25
Пт	5	12	19 26
Сб	6	13	20 27
Нд	7	14 21 28	

А.В. Капнист, фото в эмиграции.
Из архива В.Н. Лисянского

Бывший дом Шейерманов, где
проживали София и Алексей
Капнисты, фото С. Козлова,
2020 год

Автомобиль Opel 35/40PS

Дом где был гараж Алексея Капниста в Харькове

В конце XIX столетия действительный статский советник Пётр Александрович Карпов покупает у доктора Александра Шейермана дом по улице Пушкинская 51-А. Карпов известен как помещик и предводитель дворянства Бахмутского уезда, основатель и владелец Вознесенского угольного рудника был женат на дочери полковника Софии Тимофеевны Серебряковой. Одна из его дочерей и наследница домов в Харькове Софья (1882 г.р.) была замужем за графом Алексеем Васильевичем Капнистом. Софья Петровна с мужем в Харькове проживали в доме доставшемся от Шейерманов, а все остальные дома сдавались в наём под квартиры.

Граф Алексей Капнист был заядлый автомобилист, в 1909 году он приобрел покоривший Германию Opel 35/40PS с двигателем в 40 лошадиных сил и в 1911 году этот автомобиль доставил по железной дороге в Харьков, что на некоторое время сделало его владельцем самого мощного автомобиля в Харьковской губернии. Здесь же у дома по Пушкинской улице №51 он построил и гараж для своих железных коней. В 1913 году Капнист продает Opel вместе с запасными частями за 4000 рублей, а на его место встал новенький Benz 8/20 PS Roadster. Вполне возможно, что по этому адресу и далее бы стояли его автомобили, но увы Капнисты развелись в 1914 году.

Андрей

Парамонов

7	ТИЖДЕНЬ НЕДЕЛЯ WEEK
17	ПОНЕДЕЛОК ПОНЕДЕЛЬНИК MONDAY
16	ВІВТОРОК ВТОРНИК TUESDAY
17	СЕРЕДА СРЕДА WEDNESDAY
18	ЧЕТВЕР ЧЕТВЕРГ THURSDAY
19	П'ЯТНИЦА ПЯТНИЦА FRIDAY
20	СУБОТА СУББОТА SATURDAY
21	НЕДІЛЯ ВОСКРЕСЕНЬЕ SUNDAY

ЛЮТИЙ '21

Пн	1	8	15	22
Вт	2	9	16	23
Ср	3	10	17	24
Чт	4	11	18	25
Пт	5	12	19	26
Сб	6	13	20	27
Нд	7	14	21	28

23 февраля 1758 года родился В.В. Капнист

Василий Васильевич Капнист (1758–1823) — младший из шести детей Василия Петровича Капниста — первого «поселенца» на землях тогдашней Российской империи. Отец будущего поэта погиб, когда сын еще не родился.

Мальчик получил прекрасное домашнее образование, потом учился в Петербурге в пансионе и школе при лейб-гвардии Измайловском полку. Как дворянин, был на военной службе, во время которой познакомился с поэтом Николаем Львовым и вошел в кружок Гаврилы Державина, объединявший лучших русских поэтов, писателей и художников. С Державиным он даже породнился — взял в жены сестру его второй жены.

В 1775 году в возрасте 18 лет вышел в отставку и занялся литературной деятельностью. Опыт у него был — за год до того Василий Капнист опубликовал одну на французском языке по поводу мира с Турцией. Впоследствии он определил ее как «преглупую». Через пять лет в «Санкт-Петербургском вестнике» появилась его «Сатира первая», вызвавшая полемику. А еще через три года молодой литератор написал «Оду на рабство», поводом для которой послужил указ Екатерины II о прикреплении крестьян к помещичьим землям в Киевском, Черниговском и Новгород-Северском наместничествах. Поэт вспоминает пренужную свободу Малороссии и оплакивает наложенные на родину оковы рабства. Более двадцати лет эта «Ода» ходила только в списках, и напечатать ее автор решился только в 1806 году. Постепенно его жизнь в столице становится невыносимой — кое-кто увидел в его героях самих себя. Василий Капнист перебирается родовое имение в Обуховку на Полтавщине. Там Капнист создает настоящий культурный центр: у него был свой театр; к нему в гости часто приезжали передовые мыслители того времени — Григорий Сковорода, Гавриил Державин, Николай Гнедич, Иван Котляревский. Сюда приезжал отец братьев-декабристов Муравьев-

Автограф В.В. Капниста, предводителя дворянства Киевского наместничества

В.Л. Боровиковский. Портретная миниатюра В.В. Капниста, словесность, 1793 г.

Апостол, здесь художник Владимир Боровиковский написал единственный сохранившийся до наших дней портрет Василия Капниста — на фоне обуховского парка. Сюда же за советом приходил юный Николай Гоголь, и Василий Капнист, услышав стихи пятилетнего мальчуга, сказал: «Из него будет большой талант, если судьба даст ему в руководители верного учителя».

В Обуховке Василий Капнист написал свое самое известное произведение — комедию «Ябеда». Ее популярность была настолько велика, что некоторые выражения комедии обратились в поговорки: в ней бичевались взятки и беспорядки, процветавшие в судах.

Не смотря на общепризнанный талант, Василий Капнист к своему творчеству относился достаточно самокритично. В 1796 году при подготовке первого собрания своих сочинений в качестве заглавия он вынес такое двустийе: «Капниста я прочел и сердцем сокрушился, // Зачем читать учился».

Из шести детей Василия Васильевича Капниста двое детей и один внук оставили свой след в литературе.

Инна Можейко

8

ПОНЕДЕЛЬНИК
WEEK

22

ПОНЕДЕЛЬНИК
MONDAY

23

ВТОРНИК
TUESDAY

24

СРЕДА
WEDNESDAY

25

ЧЕТВЕРГ
THURSDAY

26

ПЯТНИЦА
FRIDAY

27

СУБОТА
SATURDAY

28

НЕДЕЛЯ
SUNDAY

ЛЮТИЙ '21

Пн	1	8	15	22
Вт	2	9	16	23
Ср	3	10	17	24
Чт	4	11	18	25
Пт	5	12	19	26
Сб	6	13	20	27
Нд	7	14	21	28

НАЦІОНАЛЬНИЙ МУЗЕЙ
ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Національний музей Тараса Шевченка — один із найбільших музеїв літературно-художнього типу в Європі, презентує творчий доробок та життєвий шлях геніального українського поета та художника.

Історія формування майбутнього музейного зібрання розпочалася одразу після смерті Тараса Шевченка, коли українська громада в Петербурзі започаткувала шевченківську колекцію.

У 1926 р. в Харкові було створено Інститут Тараса Шевченка, головним завданням якого було збирати й зосереджувати рукописи, малярські твори, документи, прижиттєві й посмертні видання та інш. матеріали про життя та творчість Шевченка. При відділі рукописів Інституту з 1929 р. функціонував як підрозділ музей Шевченка.

В 1933 р. на базі Всеукраїнського літературного музею створеного при ІТШ в Харкові було утворено Галерею картин Т. Шевченка.

У 1939 р. в Радянській Україні масштабно відзначалися 125-ті роковини від дня народження Тараса Шевченка, організована до цієї події Республіканська ювілейна шевченківська виставка презентувала експозицію шевченківських матеріалів зібраних з багатьох музейних установ колишнього СРСР. Після її закінчення, Рада Народних Комісарів України, визнала за необхідне створити Центральний державний музей Т.Г. Шевченка який було відкрито в квітні 1941 р., в Києві, в одній із найошатніших споруд столиці — Маріїнському палаці.

З початком ІІ світової війни колекцію було евакуйовано до Новосибірська.

Після війни музей відновив свою роботу, але вже в іншому приміщенні — в колишньому палаці Терещенків за адресою бульвар Т.Г. Шевченка, 12. Відкриття відбулося 24 квітня 1949 р.

Т.Шевченко. Портрет Миколи Григоровича Рєпніна. 1843 р.
Полотно, олія

Т.Г. Шевченко.
Сліпий. Бумага, сепія,
1843. Подарунок
автора О.В. Капністу.

Нині в експозиційних залах музею представлені оригінали картин Т. Шевченка, які принесли йому славу одного з провідних художників Російської імперії. Тут експонуються збережені друзями особисті речі митця, чисельні оригінальні твори Тараса Шевченка, архівні матеріали про часи його навчання в Академії мистецтв у Санкт-Петербурзі та діяльності в складі Кирило-Мефодіївського товариства, рідкісні фотографії поета, прижиттєві видання з дарчими написами. Серед цих унікальних предметів — копія портрета князя М.Г. Рєпніна яку Т.Г. Шевченко виконав з портрета швейцарського художника Й. Горнунга, на замовлення О.В. Капніста, серія офортів з альбому «Мальовнича Україна» які Шевченкові у 1844 р. допомогав розповсюджувати О.В. Капніст. на Полтавщині та Чернігівщині.

Юлія Шиленко

9	ТИЖДЕНЬ НЕДЕЛЯ WEEK
1	ПОНЕДІЛОК ПОНЕДЕЛЬНИК MONDAY
2	ВІТОРОК ВТОРНИК TUESDAY
3	СЕРЕДА СРЕДА WEDNESDAY
4	ЧЕТВЕР ЧЕТВЕРГ THURSDAY
5	П'ЯТНИЦЯ П'ЯТНИЦА FRIDAY
6	СУБОТА СУББОТА SATURDAY
7	НЕДІЛЯ ВОСКРЕСЕНЬЕ SUNDAY

БЕРЕЗЕНЬ '21

Пн	1	8	15	22	29
Вт	2	9	16	23	30
Ср	3	10	17	24	31
Чт	4	11	18	25	
Пт	5	12	19	26	
Сб	6	13	20	27	
Нд	7	14	21	28	

9 березня 1814 року народився Т.Г. Шевченко

Т.Г. Шевченко.

Парний портрет Вареньки і Василя Репніних, 1843

Капністи і Шевченко

Капніст Олексій Васильович (1796–1869) — поміщик, власник села Ковалівка, син письменника В.В. Капніста, учасник декабристського руху, член «Союзу благоденства». Познайомився з Шевченком наприкінці червня 1843 р. у с Мойсівці у Т.Г. Волоховської. Перебуваючи в Яготині, Шевченко виконав на замовлення О.В. Капніста копію з портрета М.Г. Репніна-Волконського, подарував йому свій малюнок «Сліпий». Шевченко відвідував Ковалівку (маєток О.В.Капніста) восени 1843 р., коли жив у Репніних. У родині Капністів зберігалися рукописи творів Шевченка — «Сон», «Кавказ». Як Миргородський повітовий маршалок О.В.Капніст допомагав Шевченкові поширювати «Живописную Україну», і саме на його

підтримку у цій справі дуже розраховувала В.М. Репніна. Шевченко згадував про О.В. Капніста у листі до В.М. Репніної від 12 січня 1851 р.

«Благодарю Вас за труд, который Вы для меня приняли; он будет мне напоминать душою уважаемого старца и вместе доброго моего земляка»,— пише О.В. Капніст в листі до Тараса Шевченка. Дата в автографі: «18 января 1844, с. Ковалевка». Йдеться про копію з портрета князя М.Г. Репніна-Волконського роботи швейцарського художника Й. Горнунга, виконану Шевченком для О.В. Капніста. Оригінал цього портрета і одна з двох Шевченкових копій (друга була виконана на замовлення Г.С. Тарновського) зберігаються в НМТШ у Києві, друга копія — в Ленінграді, в Ермітажі.

У 1843 році О.В.Капніст привів в будинок Репніних маловідомого на той час художника Тараса Шевченка для того, щоб зробити копії деяких сімейних портретів, що і було виконано. Крім того, Т.Г.Шевченко написав чарівний парний портрет внучат Малоросійського генерал-губернатора М.Г. Репніна-Волконського — Вареньки і її брата Василя. Надалі дівчинка стане дружиною сина О.В.Капніста — Василя, а її брат буде хрещеним батьком М.Р.Капніст, відомої як актриса з ГУЛАГУ. Зараз цей парний портрет знаходиться в колекції НМТШ.

У 1867 році 20 вересня в маєтку діда «Яготин» відбулося весілля Вареньки Репніної і Василя Капніста, який після смерті мами успадкував садибу Михайлівка.

У їхньому будинку в Михайлівці зберігалися предмети української старовини, що перейшли від колишніх власників садиби і зібрані самим подружжям як колекційні експонати.

На першій виставці української старовини в 1918 році в Лебедині була представлена картина Т.Г. Шевченка «Кобзар з поводирем» з Михайлівського будинку Капністів.

Люлмила Рубаненно

10	ТИЖДЕНЬ НЕДЕЛЯ WEEK
8	ПОНЕДІЛОК ПОНЕДЕЛЬНИК MONDAY
9	ВІТОРОК ВТОРНИК TUESDAY
10	СЕРЕДА СРЕДА WEDNESDAY
11	ЧЕТВЕР ЧЕТВЕРГ THURSDAY
12	П'ЯТИЦЯ ПЯТНИЦА FRIDAY
13	СУБОТА СУБОТА SATURDAY
14	НЕДІЛЯ ВОСКРЕСЕНЬЕ SUNDAY

8 Березня —
Міжнародний жіночий
день

БЕРЕЗЕНЬ '21

Пн	1	8	15	22	29
Вт	2	9	16	23	30
Ср	3	10	17	24	31
Чт	4	11	18	25	
Пт	5	12	19	26	
Сб	6	13	20	27	
Нд	7	14	21	28	

Харківська спеціалізована музично-театральна бібліотека ім. К.С. Станіславського

Перша в Україні харківська спеціалізована музично-театральна бібліотека ім. К.С. Станіславського заснована в 1955 р. професором, доктором мистецтвознавства В.М. Айзенштадтом заради сприяння діячам культури і мистецтва, керівникам художньої самодіяльності, викладачам, учням і студентам закладів мистецтв різного рівня і всім, хто цікавиться мистецтвом. Більше 30 років бібліотеку очолює директор Ірина Олександрівна Аввакумова. Заклад відомий далеко за межами Харкова і України. Тут є нотно-музичний відділ, відділ мистецтв та художньої літератури, концертна та виставкова зали, інформаційний центр, медіатека. Але мистецька книгозбірня пропонує читачам не тільки книги (більше 150 тис. прим.), ноти та періодичні видання з мистецтва, культури, краєзнавства, а й 12 тис. прим. звуко- та відео-записів на різних носіях.. Надзвичайно привабливі спеціальні фонди: фонд газетно-журнальних вирізок з інформацією про персони, вистави і фільми, фонд п'єс ВААП, великий краєзнавчий та архівний фонди.

ХСМТБ надає читачам послуги з користування Інтернетом, з пошуку та копіювання інформації, інформує митців Харкова про новітні видання, виконує довідки з питань культури і мистецтва. В якості культурно-просвітницького центру вона проводить цікаві камерні музичні концерти, творчі зустрічі, презентації нових видань, кіновечори, лекції, тренінги, шоу- та майстер-класи, виставки народного мистецтва, живопису та фотоекспозиції, популяризує мистецькі твори. Для дорослих і дітей створено багато культурно-освітніх проєктів. Серед них — «Різнобарвна Україна», «Я люблю Харків», «Через книгу та Інтернет увійди у світ мистецтва», «Острів мистецьких скарбів», «Нова дитяча філармонія», «Василь Васильович Капніст запрошує. Вітальня драматурга». Останній проєкт створювався провідним методистом Т.Б. Бахмет спільно з Радіславою Капніст, яка є багаторічним партнером бібліотеки. Саме тому бібліотека підтримала культурно-мистецький проєкт «Вітальні на Дворянській», присвячений роду Капністів.

Валерій Завершинський

11	ТИЖДЕНЬ НЕДЕЛЯ WEEK
15	ПОНЕДІЛОК ПОНЕДЕЛЬНИК MONDAY
16	ВІТОРОК ВТОРНИК TUESDAY
17	СЕРЕДА СРЕДА WEDNESDAY
18	ЧЕТВЕР ЧЕТВЕРГ THURSDAY
19	П'ЯТНИЦЯ П'ЯТНИЦЯ FRIDAY
20	СУБОТА СУБОТА SATURDAY
21	НЕДІЛЯ ВОСКРЕСІННЯ SUNDAY

БЕРЕЗЕНЬ '21					
Пн	1	8	15	22	29
Вт	2	9	16	23	30
Ср	3	10	17	24	31
Чт	4	11	18	25	
Пт	5	12	19	26	
Сб	6	13	20	27	
Нд	7	14	21	28	

25 марта 1839 года родился Л.Л. Гиршман

Л.Л. Гиршман

Ю.А. Гиршман
(урожденная
Кудашева)

А. Гиршман и М.И. Пинкорнелли
накануне свадьбы (1904)

Внук Л.Л. Гиршмана — Александр
Александрович (Париж, 1960)

Удостоверение сына Л.Л. иршмана
Александра о представительстве
в обществе Красного Креста (1916)

Л.Л. Гиршман и Капнисты

Харьков конца XIX века для людей, страдающих глазными заболеваниями, стал глазной Меккой благодаря тому, что в нем жил и работал замечательный врач-офтальмолог Л.Л.Гиршман. Он был необычайно талантливым диагностом, и замечательным хирургом. К нему обращались не только больные харьковчане, но и приехавшие и пришедшие из других городов и стран. Его девизом было: «У меня нет последнего часа работы, у меня есть последний больной».

В 1904 г. младший сын Л.Л.Гиршмана — Александр (1880)– женился на Пинкорнелли МариИ Ильиничне, отец которой был потомком рода Капнистов по материнской линии. Когда началась 1-я Мировая война,

в больнице Л.Гиршмана был открыт госпиталь, по инициативе профессора был создан комитет пособия ослепшим воинам. Александр помогал отцу.

В декабре 1917 г. Мария трагически погибла. С отцом остался 10-летний сын Александр, который впоследствии окончил Технологический институт, а в 1943 г. вместе с семьей уехал из Харькова. В настоящее время прямые потомки Гиршманов-Капнистов живут во Франции, они бывают в Харькове, поддерживают связь с глазной больницей им. Гиршмана, Харьковским национальным медицинским университетом и гимназией для слепых детей, когда-то основанной их предком — Л.Л. Гиршманом.

Жаннета Перцева

12	ТИЖДЕНЬ НЕДЕЛЯ WEEK
22	ПОНЕДИЛОК ПОНЕДЕЛЬНИК MONDAY
23	ВІТОРОК ВТОРНИК TUESDAY
24	СЕРЕДА СРЕДА WEDNESDAY
25	ЧЕТВЕР ЧЕТВЕРГ THURSDAY
26	П'ЯТНИЦЯ ПЯТНИЦА FRIDAY
27	СУБОТА СУББОТА SATURDAY
28	НЕДІЛЯ ВОСКРЕСЕНЬЕ SUNDAY

БЕРЕЗЕНЬ '21

Пн	1	8	15	22	29
Вт	2	9	16	23	30
Ср	3	10	17	24	31
Чт	4	11	18	25	
Пт	5	12	19	26	
Сб	6	13	20	27	
Нд	7	14	21	28	

30 марта 1840 г. родилась В.В. Капнист (Репнина)

В. Серов. Портрет графини В.В. Капнист (Репниной), 1895 г.

Композиция фарфора Волокитинского мануфактуры из Михайловского поместья Капнистов. Из коллекции Лебединского художественного музея

Варвара Васильевна Капнист (1841–1922) — урожденная княжна Репнина, харьковская благотворительница и меценатка, праправнучка последнего гетмана Малороссии Кирилла Разумовского, внучка генерал-губернатора Н.Г. Репнина-Волконского, дочь полковника В.Н. Репнина, жена графа В.А. Капниста. 12 июня 1869 года Министерство народного образования утвердило Варвару Васильевну Капнист опекуном Лебединского женского училища, что в дальнейшем стала гимназией. 1883 год — создана Община Красного Креста и Попечительства над сестрами милосердия. Председатель Л.Л. Гиршман, помощница-попечительница Варвара Васильевна Капнист. Вместе с супругом

Василием Алексеевичем Капнистом в 80–90-х годах принимала участие в создании богадельни для бесприютных стариков и калек на улице Черноглазовской, а также убежища (детского дома) для детей — сирот. Новым типом благотворительных учреждений были «Ясли», которые были открыты по инициативе Варвары Капнист на Москалевке в 1889 году. После смерти мужа в 1910 году Варвара Васильевна основала именную стипендию Василия Алексеевича Капниста. При отступлении армии А.И. Деникина в 1919 году Варвара Васильевна Капнист покинула Харьковщину и навсегда рассталась с Украиной.

Дмитрий и Лидия Котовы

13

ТИЖДЕНЬ
НЕДЕЛЯ
WEEK

29

ПОНЕДИЛОК
ПОНЕДЕЛЬНИК
MONDAY

30

ВІТОРОК
ВТОРНИК
TUESDAY

31

СЕРЕДА
СРЕДА
WEDNESDAY

1

ЧЕТВЕР
ЧЕТВЕРГ
THURSDAY

2

П'ЯТНИЦА
FRIDAY

3

СУБОТА
СУББОТА
SATURDAY

4

НЕДІЛЯ
ВОСКРЕСЕНЬЕ
SUNDAY

КВІТЕНЬ '21

Пн	5	12	19	26	
Вт	6	13	20	27	
Ср	7	14	21	28	
Чт	1	8	15	22	29
Пт	2	9	16	23	30
Сб	3	10	17	24	
Нд	4	11	18	25	

08.04.1869 — дата смерті О.В. Капніста,

образ якого дійшов до нас завдяки портрету невідомого художника, який зберігається в Лебединському міському художньому музеї.

Олексій Васильович Капніст (1796–1867) — підполковник Воронежського піхотного полку, Миргородський повітовий проводир дворянства та член Союзу благоденства, був різнобічно яскравою особистістю та одним із найбільш «истовых малороссов», що присвятили своє життя служінню рідній землі.

Молодший син поета та драматурга В.В. Капніста — Олексій перетворив свій маєток у Ковалівці (на Полтавщині) в осередок просвітництва в Україні. У Капніста часто гостювали Микола Гоголь, Микола Гнедич, збиралися майбутні декабристи Сергій Муравйов-Апостол, Михайло Бестужев-Рюмін, Михайло Лунін, Павло Пестель. Олексій Капніст став одним із утаємничених у справи українського Опору першої половини XIX століття, зокрема Південного таємного товариства. Він також підтримував тісні зв'язки з Тарасом Шевченком, який бував у Ковалівці.

О.В. Капніст набагато випередив свій час, і це помітно на полотні, що написане невідомим майстром в традиціях камерного портрета початку XIX століття. Він являє гладчезві не зовнішній антураж моделі, а багатство його внутрішнього світу. Ніщо не вказує на високе соціальне становище особи. Перед нами світська особа благородної зовнішності, заглиблена у свої думки. Портрет доволі лаконічний та не буяє деталями. Головний акцент в ньому ставиться на обличчя героя — відкритому, спокійному, яке виявляє природний розум та розважливості.

Капніст показаний приватною особою — без нагород і відзнак, в повсякденному одязі. Максимально безпристрасна, врівноважена інтерпретація іміджу героя, перевірена композиція, характерна для класицизму, витончено-вимогливий колорит портрету підтверджують приналежність героя до нової епохи.

Портрет Олексія Капніста (сер. XIX ст.),
Лебединський міський художній музей імені Б.К. Руднева

Портрет дивує своєю невігядливістю, безпосередністю і в той же час любовним і шанобливим ставленням художника до героя, умінням підкреслити своєрідність особистості, представивши на перший план значення внутрішнього світу.

«Портрет Олексія Капніста» належить до числа перших експонатів художнього музею, що поступили із розграбованого палацу Капністів у Михайлівці.

*За матеріалами публікації
Андрія Гельмінтінова
«Капністи: життя у портретах»*

14	ТИЖДЕНЬ НЕДЕЛЯ WEEK
5	ПОНЕДІЛОК ПОНЕДЕЛЬНИК MONDAY
6	ВІТОРОК ВТОРНИК TUESDAY
7	СЕРЕДА СРЕДА WEDNESDAY
8	ЧЕТВЕР ЧЕТВЕРГ THURSDAY
9	П'ЯТНИЦЯ П'ЯТНИЦА FRIDAY
10	СУБОТА СУБОТА SATURDAY
11	НЕДІЛЯ ВОСКРЕСЕНЬЕ SUNDAY

КВІТЕНЬ '21

Пн	5	12	19	26	
Вт	6	13	20	27	
Ср	7	14	21	28	
Чт	1	8	15	22	29
Пт	2	9	16	23	30
Сб	3	10	17	24	
Нд	4	11	18	25	

21 апреля 1994 года — день создания первого предприятия Корпорации «Консалтинговая группа «Рубаненко и партнёры»

Не многим старинным домам в Харькове повезло с современными владельцами, один из таких счастливицов расположен на улице Чигирина под №5 (бывшая Дворянская). С 2002 года здание принадлежит Корпорации «Консалтинговая группа «Рубаненко и Партнёры», создатели которой стали также соучредителями Общественного объединения «Гостиная на Дворянской».

В 1883 году дворовое место под №5 по Дворянской улице купил действительный статский советник Виктор Ксаверьевич Бискупский. В том же году он приступил к строительству каменного двухэтажного дома, который окончил в 1885 году.

В.К. Бискупский родился 5 октября 1838 года в Богодуховском уезде.

Его послушный список охватывает Богодуховский уезд, Царство Польское, Харьковскую губернию, Томскую губернию, Кавказ. Дослужился до чина тайного советника.

25 октября 1899 года умер в Харькове и был похоронен на городском кладбище.

Его вдова Елена Васильевна Бискупская (в девичестве Римская-Корсакова) и пятеро детей продадут дом в марте 1908 года, а сами переедут в Петербург.

Новой владелицей усадьбы по Дворянской улице №5 стала вдова подполковника Мария Николаевна Лазницкая, которая и будет ей оставаться до национализации здания, после чего здесь будут размещаться различные организации.

В 2002 году сегодняшние хозяева здания приступили

Дом Бискупского на Дворянской улице 5.
Фото В. Горбоносова

к ремонту старинного дома Бискупских, находившегося в запущенном состоянии, сохранив по возможности его особенности и архитектуру. В 2004 году обновленный дом стал современным офисом и центром культурной жизни Харькова.

В 2015 году «Гостиная на Дворянской» в рамках Ночи музеев представила выставку «История одного дома» к 130-летию со дня постройки В.К. Бискупским здания по улице Дворянской,5. Эту выставку можно назвать своеобразным пособием для современных домовладельцев, как любить, ценить и беречь Харьковскую старину! http://www.rubanenko.biz.ua/Dom_vist.html

PS. Вполне возможно, что В.А.Капнист и В.К.Бискупский были знакомы. Они принадлежали к одному поколению. И первый, и второй избирались гласными Харьковской городской думы примерно в один период времени.

По материалам публикации

«Прогулки по Харькову с Андреем Парамоновым. Дом Виктора Бискупского по Дворянской улице».

15	ТИЖДЕНЬ НЕДЕЛЯ WEEK
12	ПОНЕДИЛОК ПОНЕДЕЛЬНИК MONDAY
13	ВІТОРОК ВТОРНИК TUESDAY
14	СЕРЕДА СРЕДА WEDNESDAY
15	ЧЕТВЕР ЧЕТВЕРГ THURSDAY
16	П'ЯТНИЦЯ ПЯТНИЦА FRIDAY
17	СУБОТА СУБОТА SATURDAY
18	НЕДІЛЯ ВОСКРЕСЕНЬЕ SUNDAY

19 квітня — Пасха

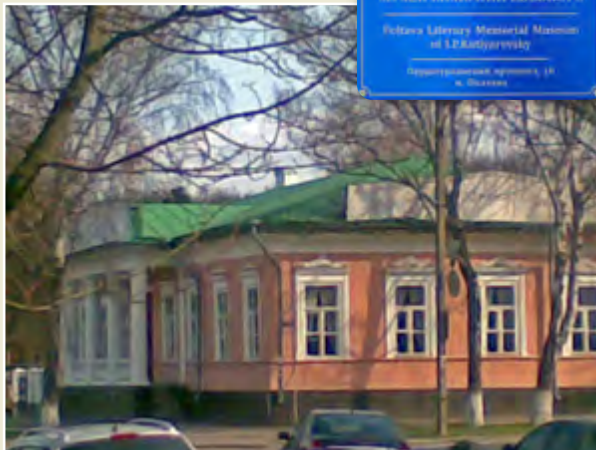
КВІТЕНЬ '21

Пн	5	12	19	26	
Вт	6	13	20	27	
Ср	7	14	21	28	
Чт	1	8	15	22	29
Пт	2	9	16	23	30
Сб	3	10	17	24	
Нд	4	11	18	25	

Іван Васильович Капніст. Миргородський повітовий (1826–1829) і Полтавський губернський (1829–1842) предводитель дворянства

Музей І. Котляревського в Полтаві

Капнисты в Полтаві

Цілком зрозуміло, що розпочавши з Ізюму Харківської губернії, велика родина Капністів рано чи пізно опинилася на Полтавщині. Нам відомо, що В.В. Капніст був генеральним суддею Полтавської губернії і у зимовий час мешкав у Полтаві. Ще один полтавчанин М.В. Гоголь мав дружні стосунки з родиною і гостював у Капністів у Полтаві. Ці факти відображені в листах письменника, які збереглися до нашого часу в архівах. На сьогодні музей полтавця І.П. Котляревського знаходиться у будинку в центрі міста і має назву «дім Капністів». Але жодного документального підтвердження цьому факту ми не

маємо. Цілком ймовірно, що І.П. Котляревський і родина Капністів мали дружні стосунки, мешкаючи в одному місті, і музей має повне право знаходитися у цьому будиночку. Видання «До історії полтавського дворянства. 1802–1902 рр.: Нариси за архівними даними. — Полтава, 1906–1907» Павловського .Ф., складене за матеріалами архівів полтавських депутатських зборів, дарує нам портрети і докладну біографію предводителів губернського дворянства — Капніста Василя Васильовича і Капніста Івана Васильовича.

Дмитро Харченко

16	ТИЖДЕНЬ НЕДЕЛЯ WEEK
19	ПОНЕДІЛОК ПОНЕДЕЛЬНИК MONDAY
20	ВІТРОК ВТОРНИК TUESDAY
21	СЕРЕДА СРЕДА WEDNESDAY
22	ЧЕТВЕР ЧЕТВЕРГ THURSDAY
23	П'ЯТНИЦЯ ПЯТНИЦА FRIDAY
24	СУБОТА СУББОТА SATURDAY
25	НЕДІЛЯ ВОСКРЕСЕНЬЕ SUNDAY

КВІТЕНЬ '21

Пн	5	12	19	26	
Вт	6	13	20	27	
Ср	7	14	21	28	
Чт	1	8	15	22	29
Пт	2	9	16	23	30
Сб	3	10	17	24	
Нд	4	11	18	25	

Вид Рождества-Богородского Козельщанского женского монастыря Полтавской губернии

Женский монастырь на честь Рождества Пресвятой Богородицы

М.Р. Капнист несет чудотворную Икону Божьей Матери во время крестного хода по случаю основания Козельщанской Рождества-Богородицичской общины. Июль 1886 года

Икона Божьей Матери

Икона Козельщанской Божией Матери

Козельщина с 1654 г. входила в состав Кобелянской сотни Полтавского полка.

В 1880 году Мария Капнист (1866 — †1920) заболела. Позднее девочка ощутила страшную боль в ноге, которая у нее скоро искривилась. Силы оставляли Машеньку, она полностью потеряла чувствительность рук и ног, не ощущала даже укулов.

21 февраля 1881 года в Козельщине получили телеграмму, что невропатолог Шарко. едет в Москву. Мать приняла решение ехать на следующий день и сказала дочери, показывая на семейный образ Богородицы: «Машенька, мы завтра едем в Москву, возьми образ Божьей Матери, почисти его ризу и крепче помолись перед нашей Заступницей. Проси, пусть поможет нам благополучно съездить и вылечит твою болезнь».

Ревностная, горячая молитва немощного ребенка была услышана. Вскоре Мария почувствовала силу в руках и ногах и громко закричала: «Мама! Мама! Я чувствую ноги! Мама, я чувствую руки!» Она сорвала металлические пружины и бинты и стала свободно ходить по комнате, продолжая благоговейно держать в своих руках образ Божьей Матери.

23 апреля 1881 года Козельщанскую икону Божией Матери перенесли в специально устроенную временную часовню. В 1882 году был возведен храм, а 1 марта 1885 года основана женская община, которую 17 февраля 1891 года преобразовали в женский монастырь на честь Рождества Пресвятой Богородицы. С 1929 года (когда монастырь был закрыт) святыня укрывалась его монахинями, и только 23 февраля 1993 года икона вернулась в возрожденную обитель.

Дмитрий Харченко

17	ТИЖДЕНЬ НЕДЕЛЯ WEEK
26	ПОНЕДИЛОК ПОНЕДЕЛЬНИК MONDAY
27	ВІТОРОК ВТОРНИК TUESDAY
28	СЕРЕДА СРЕДА WEDNESDAY
29	ЧЕТВЕРГ ЧЕТВЕРГ THURSDAY
30	П'ЯТНИЦА ПЯТНИЦА FRIDAY
1	СУБОТА СУБОТА SATURDAY
2	НЕДІЛЯ ВОСКРЕСЕНЬЕ SUNDAY

1 травня — свято Весни та Праці
2 травня — Пасха

КВІТЕНЬ '21

Пн	5	12	19	26	
Вт	6	13	20	27	
Ср	7	14	21	28	
Чт	1	8	15	22	29
Пт	2	9	16	23	30
Сб	3	10	17	24	
Нд	4	11	18	25	

7 мая 1840 г. родился М.Л. Кропивницкий

Елисавета Васильевна Капнист (Магденко), 1844 г.р. Из Полтавских дворян. Проявила себя на ниве охраны здоровья и благотворительности. Награждена 4-мя знаками отличия и медалью Красного Креста за организацию и работу в военных госпиталях в Русско-Турецкую, Русско-Японскую войны и содействием в борьбе с эпидемиями дифтерии и цинги.

О дружбе Капнистов и Кропивницких

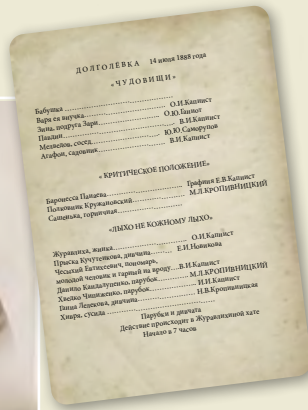
Марк Лукич Кропивницкий с третьей супругой Натальей Васильевной Гладущенко дружили с семьей правнука Василия Петровича Капниста (Капнисси) — Ипполита Ильича Капниста. Ипполит Ильич родился в 1835 году в Полтавской губернии, был сыном Илья Петровича Капниста и Елизаветы Ивановны Магденко. Женился на своей кузине Елизавете Васильевне Магденко и у них родилось пятеро детей: Елизавета, Василий, Ольга, Ипполит и Петр. И.И. Капнист — выпускник Елисаветградского кавалерийского училища, участник Крымской войны, с 1859 года Член Госдумы. Помещик Полтавской губернии. Владел имением в Долголёвке Миргородского уезда.

О жизни в Долголёвке мы узнаём из воспоминаний «марсельской бабушки» Елизаветы Ипполитовны Новиковой (урожденной Капнист), дочери И.И. Капниста, написанных ею в эмиграции.

М.Л. Кропивницкий часто приезжал в гости к Капнистам в Долголёвку. Елисавета Васильевна Капнист крестила

М.Л. Кропивницкий

его дочь Александру, которая как и отец стала актрисой. Александра родилась в браке Марка Лукича с Надеждой Васильевной в 1888 году. В июле же этого года (о чем свидетельствует программа спектакля) М.Л. Кропивницкий с супругой были у Капнистов в Долголёвке и оба играли роли в спектаклях вместе с Е.В. Капнист и её детьми: Ольгой, Елизаветой, Василием и Ипполитом.

Молодые Капнисты (Ипполитовичи) жили зимой в Одессе и часто любовались игрой М.Л. Кропивницкого и его талантливых товарищей — братьев Тобилевичей.

Первый приезд Кропивницкого в Долголёвку вызвал у молодежи огромное волнение. Такое светило и вдруг в Долголёвке!!! Они решили воспользоваться его приездом и сыграть две малороссийских пьесы: «Як новбаса і чарка, то минеться сварка», (М. Старицкий) и «По ревізії» (М. Кропивницкий). На спектакль приехало много народу и собралась вся деревня. Все прошло прекрасно и вечер этот остался у всех в памяти, — пишет в воспоминаниях Е.И. Новикова (Капнист).

Людмила Рубаненко

18	ТИЖДЕНЬ НЕДЕЛЯ WEEK
3	ПОНЕДИЛОК ПОНЕДЕЛЬНИК MONDAY
4	ВІТОРОК ВТОРНИК TUESDAY
5	СЕРЕДА СРЕДА WEDNESDAY
6	ЧЕТВЕР ЧЕТВЕРГ THURSDAY
7	П'ЯТНИЦА ПЯТНИЦА FRIDAY
8	СУБОТА СУБОТА SATURDAY
9	НЕДІЛЯ ВОСКРЕСЕНЬЕ SUNDAY

9 травня — День Перемоги

ТРАВЕНЬ '21

Пн	3	10	17	24	31
Вт	4	11	18	25	
Ср	5	12	19	26	
Чт	6	13	20	27	
Пт	7	14	21	28	
Сб	1	8	15	22	29
Нд	2	9	16	23	30

18 травня — Міжнародний день музеїв

Капністи та Лебединський міський художній музей

За 100 років свого існування Лебединський міський художній музей пережив усі етапи важкої української історії — експропріацію, ідеологізацію, пограбування, і нарешті національне відродження, залишаючись, при цьому, тим місцем, де органічно поєднані і минуле, і сьогодення, і майбутнє.

Вісім прекрасних залів, понад 2400 творів мистецтва — все це музей, створений Борисом Кузьмичем Руднєвим (1879–1944), чий портрет сьогодні висить при вході до музею. Безпосередньо, сам художній музей з 1939 року знаходиться у будинку, збудованому у 1912 році графом Олексієм Васильовичем Капністом (останнім власником маєтку в Михайлівці) для земського лікаря Костянтина Зільберника, який прожив у ньому до 1920 року.

Колекція музею нараховує понад 150 творів мистецтва із маєтку Капністів в селі Михайлівка, що були врятовані Б.К. Руднєвим. До числа цих предметів входить колекція творів живопису, графіки, скульптури, старовинних меблів, кераміки та скульптури. Музей ретельно оберігає пам'ять про представників роду Капністів та нащадків козацького роду Павла Полуботка. В його експозиції є два портрети членів династії Капністів — «Портрет Олексія Капніста», середина XIX століття, невідомий художник, та «Портрет Василя Капніста», 1910, автор І.М.Святенно.

У кривавій круговерті війни та політичної нестабільності постала загроза знищення безцінних скарбів, що знаходилися в панських палацах, яким оголосила війну партія більшовиків. Тоді, разом з розгромом старовинних садіб палали бібліотеки, спопелялись твори мистецтва — це був жорстокий і всеохоплюючий погром української культури. Лебедину тоді пощастило, що в місто перебрався справжній цінитель мистецтва і досвідчений музейний працівник Б.К. Руднєв. Значною мірою завдяки йому виник широко знаний в Україні художній музей в Лебедині, що з 2008 року носить ім'я свого засновника та першого директора — Б.К. Руднєва.

Андрій Гельмінтінцов

Будівля Лебединського художнього музею ім. Б.К. Руднєва

Б.К. Руднєв

Меблі та портрети в інтер'єрі музею з маєтку Капністів

19	ТИЖДЕНЬ НЕДЕЛЯ WEEK
10	ПОНЕДІЛОК ПОНЕДЕЛЬНИК MONDAY
11	ВІТОРОК ВТОРНИК TUESDAY
12	СЕРЕДА СРЕДА WEDNESDAY
13	ЧЕТВЕР ЧЕТВЕРГ THURSDAY
14	П'ЯТНИЦЯ П'ЯТНИЦА FRIDAY
15	СУБОТА СУБОТА SATURDAY
16	НЕДІЛЯ ВОСКРЕСЕНЬЕ SUNDAY

ТРАВЕНЬ '21

Пн	3	10	17	24	31
Вт	4	11	18	25	
Ср	5	12	19	26	
Чт	6	13	20	27	
Пт	7	14	21	28	
Сб	1	8	15	22	29
Нд	2	9	16	23	30

17 мая 2021 года исполняется 150 лет со дня рождения А.П. Капниста

А.П. Капнист, 1914 г.

Панихида и похороны жертв Пятигорской трагедии, 1919 г.

А.П. Капнист в кругу семьи, 1917 г.

Контр-адмирал Алексей Капнист

Алексей Павлович Капнист родился 17 мая 1871 года. Закончил физико-математический ф-т Московского университета, Морской кадетский корпус и специальный Артиллерийский класс. Получив в 1891 году чин мичмана, прошел несколько морских походов, участвовал в войне с Китаем, был назначен старшим офицером на линейные корабли «Иоанн Златоуст и «Три Святителя». К тому времени 39-летний Капнист был женат, имел детей (в семье Капнистов их было пятеро), дом в Санкт-Петербурге, высокие награды и чин капитана 1-го ранга. Вышел в отставку, причина которой неизвестна. Семья поселилась в имении жены на Черниговщине. Гражданскую жизнь Капниста прервала Первая мировая война. Он вернулся на военную службу, его жена Ольга стала сестрой милосердия. После Февральской революции Алексей Капнист, по совету Николая II служить Временному правительству, остался на своем посту. В июле 1917 года ему присвоили чин контр-адмирала, он стал заместителем Морского министра, но после Октябрьского переворота,

Капнист подал в отставку, не желая работать «под руководством мерзавца и идиота Иванова и трех революционных матросов». 15 ноября он написал свой последний приказ, в котором назвал власть Советов незаконной и призвал сослуживцев, матросов и офицеров, «продолжать бороться за свободу нашего народа, чтобы с нами не случилось, и куда бы судьба нас не занесла». После этого приказа Капнист был заключен в Петропавловскую крепость, откуда ему удалось бежать в Ессентуки, а потом в Железноводск. Контр-адмирал без мундира сажал огород, пытался найти новое жилье подальше от большевиков и раздобыть хоть немного денег. Тайно съездив в свое имение Обуховку на Полтавщине, Капнист вернулся с деньгами и паспортом на имя Алексея Капустина, но был схвачен большевиками. В ночь на 19 октября 1918 года у горы Машук, вблизи места дзюли Лермонтова, Алексей Капнист и еще 70 заложников были зверски убиты. Когда в начале 1919г. Пятигорск был освобожден от Советской власти, могилы были вскрыты, жертвы опознаны и по-христиански преданы земле.

Елена Елагина

20	ТИЖДЕНЬ НЕДЕЛЯ WEEK
17	ПОНЕДЕЛОК ПОНЕДЕЛЬНИК MONDAY
18	ВІТОРОК ВТОРНИК TUESDAY
19	СЕРЕДА СРЕДА WEDNESDAY
20	ЧЕТВЕР ЧЕТВЕРГ THURSDAY
21	П'ЯТНИЦА ПЯТНИЦА FRIDAY
22	СУБОТА СУББОТА SATURDAY
23	НЕДІЛЯ ВОСКРЕСЕНЬЕ SUNDAY

ТРАВЕНЬ '21

Пн	3	10	17	24	31
Вт	4	11	18	25	
Ср	5	12	19	26	
Чт	6	13	20	27	
Пт	7	14	21	28	
Сб	1	8	15	22	29
Нд	2	9	16	23	30

20 травня — День вишиванки

Буратіно
25×18 см

З новим роком
9×13 см

Полуниця і бджілки
25×17 см

Вишиванки і українська жінка

Всесвітній день вишиванки — міжнародне свято, яке покликане зберегти споконвічні народні традиції створення та носіння етнічного вишитого українського одягу. Дата проведення — щоранку в третій четвер травня (будній день). Свято є самобутнім і самодостатнім, не прив'язане до жодного державного чи релігійного. У цей день кожен охочий може долучитись до свята, одягнувши вишиванку на роботу, до університету, школи чи садочка.

Перебуваючи в місцях позбавлення волі, розлучена з дитиною, Марія Капніст ні хвилини не розлучалася з думкою про розлуку з дочкою. Незважаючи на щоденну каторжну працю на лісоповалі, цегляному виробництві, жінки залишалися жінкою і творчою особистістю. Одним з небагатьох розваг, які були доступні, це рукоділля. Свій убогий арештантський пайок Марія з труднощами і ризиком обмінювала на нитки, тканину, голки. Вишивки і обереги, які дійшли до нас, всупереч тим моторошним умовам, пронизані світлом дитинства і присвячені дитині, якого поряд немає.

Дмитро Харченко

21	ТИЖДЕНЬ НЕДЕЛЯ WEEK
24	ПОНЕДІЛОК ПОНЕДЕЛЬНИК MONDAY
25	ВІТРОРОК ВТОРНИК TUESDAY
26	СЕРЕДА СРЕДА WEDNESDAY
27	ЧЕТВЕР ЧЕТВЕРГ THURSDAY
28	П'ЯТНИЦЯ П'ЯТНИЦА FRIDAY
29	СУБОТА СУББОТА SATURDAY
30	НЕДІЛЯ ВОСКРЕСІННЯ SUNDAY

ТРАВЕНЬ '21

Пн	3	10	17	24	31
Вт	4	11	18	25	
Ср	5	12	19	26	
Чт	6	13	20	27	
Пт	7	14	21	28	
Сб	1	8	15	22	29
Нд	2	9	16	23	30

5 червня 1870 року народилась В.В. Мусіна-Пушкіна (Капніст)

В.О. Серов. Автопортрет

В.О. Серов. Портрети
В.В. Мусіної-Пушкіної (Капніст)

«...Едва ли скоро найдется художник, который был бы способен так бесконечно углубляться в человека и умел бы так вскрывать его современную сущность, как делал это Серов», — писав про художника І.Е. Грабар.

Для творчості В.О. Серова головною була тенденція розкриття психології особистості. Саме серовська особлива пильність — здатність вловити характерні, індивідуальні риси та передати все це у творі — є ознакою його творчості.

Портрети Варвари Василівни Мусіної-Пушкіної Серов писав неодноразово. Зберіглося — два.

Перший (1895) написаний пастеллю. Ця техніка створює певне відчуття легкості, внутрішнього світіння; стан матовості, як ніби напівстертих, старовинних фарб. Щільний орнаментальний малюнок заднього плану обрамляє фігуру графині, нагадуючи дивну каменю. Вся увага зосереджується на обличчі графині, тих почуттях і переживаннях, які таїть в собі її погляд. Портрет знаходиться в Державному Російському музеї (Санкт-Петербург).

Другий — акварельний, виконаний влітку 1898 р в Борисоглібську. На цьому портреті Варвара Василівна виглядає зовсім іншою: веселою та відкритою, і весь портрет такої ефірний та світлий. Ескізність виконання поєднана тут зі свіжістю та прозорістю акварелі. Зараз твір зберігається в музеї Ешмолеон (Оксфорд).

Живописний портрет Єлизавети Василівни Мусіної-Пушкіної (уродженої Капніст) датується 1896 роком. За описом І.Е. Грабаря, це — погрудне зображення у фас, у великому літньому капелюсі. Портрет перебував у зібранні В.В. Мусіної-Пушкіної у Санкт-Петербурзі. Мистецтвознавець С.І. Побожій згадує ще один портрет Є.В. Мусіної-Пушкіної, що експонувався на XXV виставці Товариства пересувних художніх виставок 1897 р. Той же Грабар подає його опис: «Изображена молодая женщина, по колена, $\frac{3}{4}$ вправо, сидя, облокотившись на локотник».

Лариса Абраменко

22	ТИЖДЕНЬ НЕДЕЛЯ WEEK
31	ПОНЕДИЛОК ПОНЕДЕЛЬНИК MONDAY
1	ВІТРОК ВТОРНИК TUESDAY
2	СЕРЕДА СРЕДА WEDNESDAY
3	ЧЕТВЕР ЧЕТВЕРГ THURSDAY
4	П'ЯТИЦЯ ПЯТНИЦА FRIDAY
5	СУБОТА СУБОТА SATURDAY
6	НЕДІЛЯ ВОСКРЕСЕНЬЕ SUNDAY

ЧЕРВЕНЬ '21						
Пн	7	14	21	28		
Вт	1	8	15	22	29	
Ср	2	9	16	23	30	
Чт	3	10	17	24		
Пт	4	11	18	25		
Сб	5	12	19	26		
Нд	6	13	20	27		

Харківський художній музей

Серед пріоритетних напрямків діяльності культурно-ділового центру КГ «Руба ненко і партнери» і клубу «Гостинна на Дворянський» — популяризація знань про історію та культуру України, підтримка сучасного мистецтва, створення атмосфери довірливого діалогу між професіоналами та аматорами мистецтва. У цьому надійним партнером став їм Харківський художній музей. В загальному активі інституції десятки реалізованих виставкових проєктів, видані каталоги та буклети, збірники наукових статей. Їх партнерство засноване на загальній місії: наповнити життя людей новою якістю і яскравими враженнями.

Роботи С.І. Васильківського, Н.Х. Онацького, О.О. Кокеля із зібрання ХХМ стали безсумнівною прикрасою виставки «Великі земляки: рід Канністів», проєкту започаткованого кілька років тому в Гостинній.

О.О. Кокель (1880–1956) — майстер, наділений великим творчим потенціалом, прекрасний художник, віртуозний рисувальник, педагог, який виховав цілу плеяду майстрів образотворчого мистецтва першої половини ХХ ст. 1916 рік назавжди пов'язав його долю з Харковом, куди учень І.Є. Рєпіна приїхав викладати в художньому училищі. Кокель стояв біля джерела створення в Харкові школи академічного малюнка, а талант педагога-теоретика дозволив йому стати не тільки організатором «школи Кокеля», а й першим ректором першого художнього вишу в Україні. З його іменем пов'язане становлення й українського плаката, і тематичної картини.

Лариса Абраменко, Володимир Скн

О.О. Кокель

23

ТИЖДЕНЬ
НЕДЕЛЯ
WEEK

7

ПОНЕДІЛОК
ПОНЕДЕЛЬНИК
MONDAY

8

ВІТРОК
ВТОРНИК
TUESDAY

9

СЕРЕДА
СРЕДА
WEDNESDAY

10

ЧЕТВЕР
ЧЕТВЕРГ
THURSDAY

11

П'ЯТИЦЯ
ПЯТНИЦА
FRIDAY

12

СУБОТА
СУБОТА
SATURDAY

13

НЕДІЛЯ
ВОСКРЕСЕНЬЕ
SUNDAY

7 червня — Трійця

ЧЕРВЕНЬ '21

Пн	7	14	21	28
Вт	1	8	15	22 29
Ср	2	9	16	23 30
Чт	3	10	17	24
Пт	4	11	18	25
Сб	5	12	19	26
Нд	6	13	20	27

Васильківський С.І.

Васильківський С.І. Церква Святої Трійці у Лебедині. 1900

Живописні та графічні твори з колекції Харківського художнього музею, вплетені в канву виставки «Великі земляки: рід Капністів», ілюструють мальовничі куточки України, які були пов'язані з життям і діяльністю представників цього чудового роду.

«Коли з рам гляне на вас усе сяйвом облите широке поле та почується відтінь пісня жайворона, як легко, як вільно зітхнетеся тим повітрям, що хвилями і цілими потоками лле на вас художник», — так писав про творчість С.І. Васильківського (1854–1917) Г.М. Хоткевич.

Васильківський, людина багатостороння і захоплива, з натхненням писав безкраї українські степи, луки й ліси, невеликі хутори і види храмів й монастирів, часто з нескладними жанровими мотивами, які передають дух минулої епохи. Його пейзажі цікаві особливим емоційним тоном, поетичністю світовідчуття, великою емоційністю і надзвичайним колористичним багатством живопису.

Онацький Н.Х.

Н.Х. Онацький Вулиця села. 1918

Збірка творів митця в Харківському художньому музеї є найбільшою колекцією його полотен в Україні.

Доля Н.Х. Онацького (1875–1937) — художника, поета, мистецтвознавця, педагога, фундатора Сумського художнього музею, була пов'язана з рідними Сумщиною й Полтавщиною.

Н.Х. Онацький працював у різних жанрах мистецтва, але перевагу віддавав красивду, плернерному вирішенню натури. Проникливий лірик, митець не шукав рідкісних красот, а брав звичайну сільську вулицю і писав твір ширий з глибоким відчуттям своєрідності та чарівності. В більшості пейзажних робіт художник відтворив тогочасний вигляд архітектурних споруд, сіл, міст сучасної йому Слобожанщини. І сьогодні це не тільки твори мистецтва, але й свідки історії. Зачна частина його творів зберігається в Сумському художньому музеї.

Лариса Абраменко

24	ТИЖДЕНЬ НЕДЕЛЯ WEEK
14	ПОНЕДІЛОК ПОНЕДЕЛЬНИК MONDAY
15	ВІТОРОК ВТОРНИК TUESDAY
16	СЕРЕДА СРЕДА WEDNESDAY
17	ЧЕТВЕР ЧЕТВЕРГ THURSDAY
18	П'ЯТНИЦЯ П'ЯТНИЦА FRIDAY
19	СУБОТА СУББОТА SATURDAY
20	НЕДІЛЯ ВОСКРЕСІННЯ SUNDAY

ЧЕРВЕВЬ '21					
Пн	7	14	21	28	
Вт	1	8	15	22	29
Ср	2	9	16	23	30
Чт	3	10	17	24	
Пт	4	11	18	25	
Сб	5	12	19	26	
Нд	6	13	20	27	

Палац. Фото С. Таранушенка, 1913

Церква Різдва Богородиці у Михайлівці,
фото 1913 р.

Оклад Євангелія 1681 р. дар у храм
Павла Полуботка, фото 1918 р.

Фотографії маєтку Михайлівка Стефана Таранушенка

Мистецтвознавець Стефан Андрійович Таранушенко народився у Лебедині і з 1910 року навчався на історико-філологічному факультеті Харківського університету. Отримавши у подарунок від батька фотоапарат, він почав подорожувати з друзями по маєткам і у 1913 році завітав і до Михайлівці, де володарями були граfi Калністи. На той час він міг сфотографувати палац та церкву.

Коли у 1918 році в Лебедині проходила перша виставка старовини, то Стефан Таранушенко приймав участь в її організації і з засновником Лебединського художнього музею Борисом Рудневим відвідав Михайлівку.

Їм вдалося за фотографувати значно більший матеріал, особливо у церкві Різдва Богородиці села, хоча кам'яна церква була побудована у 1806 р., в ній зберегались ікони і речі, які перейшли до неї з дерев'яного храму 1680 року.

Серед світлин Таранушенка ми бачимо різьблені царські врата, ікону Миколи чудотворця в старому кіоті, ікони Святої Ганни, та Архангела Михаїла, Євангеліє 1681 року — подарунок Павла Полуботка у храм, старовинний хрест 1546 року, Кубок Павла Полуботка. В самому маєтку Таранушенко та Руднєв зафіксували сорочку Павла Полуботка із вишивкою та портрет Андрія Павловича Полуботка.

Андрій Парамонов

25

ТИЖДЕНЬ
НЕДЕЛЯ
WEEK

21

ПОНЕДІЛОК
ПОНЕДЕЛЬНИК
MONDAY

22

ВІТРОК
ВТОРНИК
TUESDAY

23

СЕРЕДА
СРЕДА
WEDNESDAY

24

ЧЕТВЕР
ЧЕТВЕРГ
THURSDAY

25

П'ЯТНИЦЯ
ПЯТНИЦА
FRIDAY

26

СУБОТА
СУББОТА
SATURDAY

27

НЕДІЛЯ
ВОСКРЕСЕНЬЕ
SUNDAY

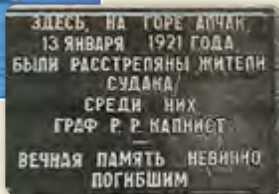
ЧЕРВЕНЬ '21

Пн	7	14	21	28
Вт	1	8	15	22 29
Ср	2	9	16	23 30
Чт	3	10	17	24
Пт	4	11	18	25
Сб	5	12	19	26
Нд	6	13	20	27

Вид на гору Алчак. Фото В. Оглоблина

Ростислав
Ростиславич Капнист
(1875–1921)
и Анастасия
Дмитриевна Байдак
(1882–1930),
родители Марии
Капнист. Акварель
по фото

Мемориальная доска на горе Алчак

Капнисты в Крыму

Крымская история Капнистов начинается едва ли не сразу после завоевания Крыма Россией в 1783 году, когда императрица Екатерина II с «барского плеча» начала раздавать на полуострове земли российской знати и всем, кто отличился на государственной службе или проявил воинскую доблесть в войне с Османской империей. Известно, что с 1785 года дворянин Петр Васильевич Капнист (? — 1826) получил земельный участок в Суданской долине у горы Узун-Кыр, откуда и пошла крымская история знатного рода.

1803 год стал годом открытия Крыма Василием Васильевичем Капнистом (1757–1823) — поэтом, драматургом, академиком, гостившим там у своего старшего брата Петра Васильевича.

Имение Капнистов в Судане становится местом притяжения многих выдающихся людей своего времени, и, в частности, Гавриила Державина, литературного наставника Пушкина и Гоголя.

В 1917 году в судакское родовое имение из Петербурга переехал внук Петра Капниста — Ростислав Ростиславович Капнист (1875–1921) с женой и пятью детьми. Бежав от большевиков из Петербурга, он не смог спастись и в Крыму. Правда, в «Анжете для регистрации лиц, прибывших в Крым после 1917 года» от 23 декабря 1920 года, Р.Р.Капнист собственноручно написал, что постоянно проживал в г. Судак (дача Байдак) с 1904 года. Как бы там ни было, но даже родные стены предков не смогли защитить от красного террора: 23-го декабря 1920 года Ростислава Ростиславовича арестовали и бросили в подвал Судакской ЧК. И уже 23-го декабря на Анжете появилось зловещее «Расстреляты».

Точная дата приговора не известна, но по косвенным источникам установлено, что расстреляли графа Р.Р. Капниста 13 января 1921 года на горе Алчак.

Владимир Оглоблин

26	ТИЖДЕНЬ НЕДЕЛЯ WEEK
28	ПОНЕДИЛОК ПОНЕДЕЛЬНИК MONDAY
29	ВІТОРОК ВТОРНИК TUESDAY
30	СЕРЕДА СРЕДА WEDNESDAY
1	ЧЕТВЕР ЧЕТВЕРГ THURSDAY
2	П'ЯТНИЦА ПЯТНИЦА FRIDAY
3	СУБОТА СУБОТА SATURDAY
4	НЕДІЛЯ ВОСКРЕСІННЯ SUNDAY

28 червня — День Конституції України

липень '21

Пн	5	12	19	26	
Вт	6	13	20	27	
Ср	7	14	21	28	
Чт	1	8	15	22	29
Пт	2	9	16	23	30
Сб	3	10	17	24	31
Нд	4	11	18	25	

Лучшая роль, Наина в экранизации поэмы А.С. Пушкина «Руслан и Людмила»

В фильме «Конотопская ведьма»

ЖИЗНЬ В КИНО

После освобождения из Ангарлага в феврале 1956 года Мария Капнист приехала в Киев и долго не могла найти работу: бывшие лагерники оставались отверженными. Работала уборщицей, дворником, массажисткой, ночевала на вокзалах и чердаках, а то и просто на улице. В 44 года выглядела старухой с изборозженным глубокими морщинами лицом. На киностудии им. А. Довженко ее заметил молодой режиссер Ю.Лысенко и пригласил на роль игуменьи в фильме «Таврия» (1959). Потом были фильмы «Иванна» (1959), «Вдали от Родины» (1960), «За двумя зайцами» (1961) — роли маленькие, эпизодические, но яркие.

В 1963–64 гг. Мария Ростиславовна снялась в фильме С.Параджанова «Тени забытых предков». За плечами молодого режиссера была пара неудачных фильмов и... тбилисская тюрьма. Возможно, именно этот опыт помог Параджанову разглядеть потаенную и притягательную силу в бывшей узнице сталинских лагерей.

Она играла у выдающихся режиссеров — у И. Хейфица («Салют, Мария», 1970), Б. Ивченко («Пропавшая грамота», 1972), Н. Калинина «Бронзовая птица» (1974),

А. Муратова «Старая крепость»(1972–73), Дж.Кьюкора «Синяя птица» (1976), В. Рубинчика «Дикая охота короля Стаха» (1979). Зрители запомнили Марию Капнист — Мануйлиху в фильме Б. Ивченко «Олеся» (1972), Старуху Изергиль в фильме Э. Лотяну «Табор уходит в небо» (1976). Ее героини — гордые и ранимые, негибкие и мудрые, аристократичные и одинокие.

Редкостная для кинокарьеры актрисы — главная роль персидской княжны Милицы Федоровны в фильме А. Майорова «Шанс» (1984). Мария Ростиславовна придала этому фантастическому сюжету блеск изысканной реальности: там, в кадре, она такая, как в жизни. В фильме В. Гресь «Новые приключения янки при дворе короля Артура» (1988) она снялась сразу в трех ролях — рыцаря, игуменьи и Фатума — неотвратимого рока.

Кино было ее жизнью. Суматоха, хлопки, костюмы, софиты — тем миром, который неудержимо притягивал. Роль и фильмов было много: удачные и не очень, заметные и те, что давно канули в лету. Все их Мария Капнист освещала своей бесконечной добротой и любовью, неисчерпаемой силой своей человечности.

Валерий Завершинский

27	ТИЖДЕНЬ НЕДЕЛЯ WEEK
5	ПОНЕДИЛОК ПОНЕДЕЛЬНИК MONDAY
6	ВІТОРОК ВТОРНИК TUESDAY
7	СЕРЕДА СРЕДА WEDNESDAY
8	ЧЕТВЕР ЧЕТВЕРГ THURSDAY
9	П'ЯТНИЦА ПЯТНИЦА FRIDAY
10	СУБОТА СУББОТА SATURDAY
11	НЕДІЛЯ ВОСКРЕСЕНЬЕ SUNDAY

ЛИПЕНЬ '21

Пн	5	12	19	26	
Вт	6	13	20	27	
Ср	7	14	21	28	
Чт	1	8	15	22	29
Пт	2	9	16	23	30
Сб	3	10	17	24	31
Нд	4	11	18	25	

16 липня — День бухгалтера та аудитора України

19 липня
2004 року —
зосновано клуб
«Гостинна
на Дворянській»

«Боріться — поборете!
Вам Бог помагає!
За вас правда, за вас слава
І воля святая!»

Т.Г.Шевченко

Наперекір пандемії

Пересувана документально-художня виставка «Великі земляки: рід Капністів» мандрує Україною в період карантину, який введено у всьому світі у відповідь на пандемію, яку спричинила коронавірусна інфекція COVID-19.

Тому, всі заходи проводяться із застосуванням застережних правил. Відкриття виставки в Харкові в «Гостинній на Дворянській» та у Кропивницькому в ОУНБ ім. Д.І.Чижевського проходили з ознаками часу — у захісних масках та на відстані один від одного.

Авторський колектив виставки та книги-календаря також збирався на свої засідання в карантинній уніформі. Таким же чином відбувалось і святкування 16-річчя творчого клубу «Гостинна на Дворянській».

Але пандемія не змусила нас відмовитись від реалізації всіх запланованих заходів на 2019 рік. Тож дякуємо всім учасникам за позитивний настрій та наполегливість у втіленні задумів клубу.

Людмила Рубаненко

28

ТИЖДЕНЬ
НЕДЕЛЯ
WEEK

12

ПОНЕДІЛОК
ПОНЕДЕЛЬНИК
MONDAY

13

ВІВТОРОК
ВТОРНИК
TUESDAY

14

СЕРЕДА
СРЕДА
WEDNESDAY

15

ЧЕТВЕР
ЧЕТВЕРГ
THURSDAY

16

П'ЯТНИЦА
FRIDAY

17

СУБОТА
СУББОТА
SATURDAY

18

НЕДІЛЯ
ВОСКРЕСЕНЬЕ
SUNDAY

ЛИПЕНЬ '21

Пн	5	12	19	26	
Вт	6	13	20	27	
Ср	7	14	21	28	
Чт	1	8	15	22	29
Пт	2	9	16	23	30
Сб	3	10	17	24	31
Нд	4	11	18	25	

Михайловка в старину

Архивные документы свидетельствуют, что Михайловка была известна в 1675 году. Основателем считают Михаила Васильевича Самойловича. Потому-то и Михайловка. Достоверно известно, что в Михайловке в 1675 году при церкви была школа, село уже было обжитым и приятным.

Чем-то очень манила к себе эта земля людей деятельных и сильных.

Из многих тысяч украинских сел Михайловка удостоилась посещением и жительством в ней трех гетманов Украины-Малороссии: Самойловича, Мазепы, Полуботка. Основное подворье Павла Полуботка находилось в Чернигове, но достоверно известно, что в декабре 1709 года царь Петр 1 побывал у Полуботка в Михайловке. После ареста Павла Леонтьевича имение было описано и передано в казну, но уже после смерти и Павла Полуботка, и царя Петра 1, вдовствующая императрица Екатерина 1 возвратила семейству все имущество и

В.А. Капнист с супругой В.В. Капнист (Репниной), детьми: Елизаветой, Варварой, Алексеем и внучкой Варварой. Фото подарено А.А. Мусиным-Пушкиным, ныне проживающим во Франции потомком рода Капнистов, сельскому голове В.Н. Лисянскому во время приезда в Михайловку 24 августа 2008 года

«маетности», кроме мешков с золотыми ефимками. Михайловка досталась младшему сыну Андрею Павловичу, потом перешла к его дочери Прасковье Андреевне Полуботок (в замужестве Коробковской), а затем к её дочери Александре, первым мужем которой был генерал-майор Андрей Григорьевич Иваненко (потомок Самойловича), а вторым — князь Алексей Николаевич Долгорукий. Дочь Александры от первого брака Мария, унаследовавшая Михайловку, вышла замуж за Белуху-Кохановского, а вот уже их дочь Ульяна Дмитриевна стала женой Алексея Васильевича Капниста (сына поэта В.В. Капниста, родного племянник Г.Р. Державина). Ульяна Дмитриевна (прямой потомок П.Л. Полуботка, в девичестве Белуха-Кохановская) и унаследовала Михайловку. Таким образом, с 1858 года (после смерти Иваненко) село Михайловка стало Капнистовской вотчиной. После ее кончины михайловские «маетности» перешли к мужу и сыновьям Дмитрию и Василию Алексеевичам Капнистам.

В Харьковской областном архиве пришлось держать в руках документ, где сказано, что Василий Алексеевич выплачивает брату Дмитрию и отцу их доли в этом наследстве. Таким образом, он становится единоличным хозяином этого исторического поместья.

В 1867 году Василий Алексеевич женился на Варваре Васильевне Репниной — внучке Малороссийского генерал-губернатора Николая Григорьевича Репнина (Волконского). У них родилось трое детей: Варвара, Елизавета и Алексей. Обе дочери выходят замуж за родных братьев Мусиных-Пушкиных и уезжают в имения к мужьям, а сын Алексей становится последним владельцем Михайловки из графского рода Капнистов.

Дмитрий Котов

29	ТИЖДЕНЬ НЕДЕЛЯ WEEK
19	ПОНЕДИЛОК ПОНЕДЕЛЬНИК MONDAY
20	ВІВТОРОК ВТОРНИК TUESDAY
21	СЕРЕДА СРЕДА WEDNESDAY
22	ЧЕТВЕРГ ЧЕТВЕРГ THURSDAY
23	П'ЯТНИЦА ПЯТНИЦА FRIDAY
24	СУБОТА СУББОТА SATURDAY
25	НЕДІЛЯ ВОСКРЕСЕНЬЕ SUNDAY

липень '21

Пн	5	12	19	26	
Вт	6	13	20	27	
Ср	7	14	21	28	
Чт	1	8	15	22	29
Пт	2	9	16	23	30
Сб	3	10	17	24	31
Нд	4	11	18	25	

Михайловка сегодня

Михайловка сегодня, по прежнему, прекрасное место на берегу реки Псел... Поблизости раскинулся природный заповедник «Михайловская целина». Никогда и никем не были распаханы эти земли, ни плугом, ни трактором. Они в том же виде, что и сто, и двести, и тысячу лет назад. Капнисты неспроста выбрали Михайловку местом своего обитания в теплое время года. Красивые места, энергия природы, доброта местных жителей не оставляет равнодушными тех, кто однажды здесь побывал.

Местные жители до сих пор с теплом отзываются о графском роде Капнистов, поддерживая и передавая из поколения в поколение легенды. Одной из главных достопримечательностей Михайловки является сохранившийся, правда в ветхом состоянии, дом Варвары Васильевны Капнист — чудный флигель с белыми колоннами и большими погребями.

Наследием графа является здание школы, которое также в ветхом состоянии.

Также достопримечательностью является склеп на шесть персон, в котором было три захоронения, которые были разграблены, еще в военные годы.

Основным источником дохода для местных жителей является земледелие и выращивание крупного рогатого скота. Но если посмотреть, чем занимались предки, то вполне можно задуматься о восстановлении мельницы, конезавода. Однако для этого необходимы инвестиции. Развитие внутреннего туризма дает надежду на повышение внимание к наследию великих земляков, что в свою очередь дает веру в развитие культуры нашего края.

Анна Чайка

...Лебединский уезд. Целина —
Необъятная ширь христианская,
Разнотравное море без дна,
Прежде графская и гетманская...
А усадьба — была ли она?...

*Елена Дербилова.
05.07.2018.*

*Из стихотворения
«Михайловская целина»*

Родовой склеп
Капнистов
Фото А. Чайки. 2020

Современное состояние флигеля.
Фото Л. Рубаненко, 2020

Кирпичи из поместья
с клеймом Г.К.
(Граф Капнист)

30	ТИЖДЕНЬ НЕДЕЛЯ WEEK
26	ПОНЕДИЛОК ПОНЕДЕЛЬНИК MONDAY
27	ВІТОРОК ВТОРНИК TUESDAY
28	СЕРЕДА СРЕДА WEDNESDAY
29	ЧЕТВЕР ЧЕТВЕРГ THURSDAY
30	П'ЯТНИЦА ПЯТНИЦА FRIDAY
31	СУБОТА СУББОТА SATURDAY
1	НЕДІЛЯ ВОСКРЕСЕНЬЕ SUNDAY

ЛИПЕНЬ '21						
Пн	5	12	19	26		
Вт	6	13	20	27		
Ср	7	14	21	28		
Чт	1	8	15	22	29	
Пт	2	9	16	23	30	
Сб	3	10	17	24	31	
Нд	4	11	18	25		

Вторник
7 августа 2002 года
№ 90 (251)

Харьковская городская газета

ХАРЬКОВСКИЯ ИЗВѢСТІЯ

Осенька в.ИИТ.Одесса

Авторский коллектив книги-календаря «Великие земляки: род Капнистов» выражает благодарность редакции Харьковской городской газеты «Харьковские известия» и коллективу журналистов за информационную поддержку.

Харьковские Капнисты и благотворительность

В 1888–1902 годах Василий Алексеевич Капнист являлся предводителем дворянства Харьковской губернии, — начинает рассказ представительница рода Капнистов Людмила Котова. В 1889 году он был определен в состав Совета Харьковского благотворительного общества действительным членом, которое в своём ведении имело: дом призрения, со школой для бедных девочек-сирот и несколько богаделень для престарелых и нетрудоспособных людей; Александровский приют для нищенствующих мальчиков; столовую дешёвых обедов; школу на 87 воспитанниц. Варвара Васильевна Капнист, супруга В.А. Капниста — харьковская благотворительница и меценатка, — продолжает рассказ о семье Дмитрий Котов. — Вот неполный перечень благотворительных мероприятий, в которых участвовала графиня Капнист в Харькове: помощница председателя Гиршмана в Общине Красного Креста и Попечительства над сёстрами милосердия; председатель общества попечения о нуждающихся учащихся музучилища; член правления Общества Взаимного Воспоможения учительниц и воспитательниц; по ини-

циативе Варвары Васильевны была открыта богадельня для бесприютных стариков и калек, а для детей-сирот открыто убежище (как детдом), при котором была начальная школа, на Москалёвке открыты ясли. В.В. Капнист стояла во главе губернского дворянского Общества вспомоществования, привлекла к участию в нём меценатов и благотворителей Харькова. Под её покровительством был Дом для престарелых дворян. Из детей Василия Алексеевича и Варвары Васильевны, — завершает рассказ о семье Радислава Капнист, — только Алексей Васильевич, граф, статский советник, камергер Его Величества, общественный деятель и благотворитель, последний хозяин Михайловской усадьбы имеет отношение к Харьковской губернии. С 1904 по 1917 год он — предводитель дворянства Лебединского уезда; председатель съезда мировых судей Лебединского уезда; председатель уездной землеустроительной комиссии; председатель училищного совета и комитетов попечительства о народной трезвости; член опекунского совета Ремесленного училища и Лебединской женской гимназии. Стараниями и средствами А.В. Капниста была проложена мостовая дорога от Михайловки до Лебедина, проведена первая телефонная связь между городом и селом, построена двухэтажная школа в Михайловке и железобетонный мост через реку Псёл.

*По материалу статьи
«Добро всегда возвращается»
Тамары Невской в газете
«Харьковские известия».*

31

ТИЖДЕНЬ
НЕДЕЛЯ
WEEK

2

ПОНЕДЕЛОК
ПОНЕДЕЛЬНИК
MONDAY

3

ВІТОРОК
ВТОРНИК
TUESDAY

4

СЕРЕДА
СРЕДА
WEDNESDAY

5

ЧЕТВЕР
ЧЕТВЕРГ
THURSDAY

6

П'ЯТНИЦА
ПЯТНИЦА
FRIDAY

7

СУБОТА
СУБОТА
SATURDAY

8

НЕДІЛЯ
ВОСКРЕСЕНЬЕ
SUNDAY

СЕРПЕНЬ '21

Пн	2	9	16	23	30
Вт	3	10	17	24	31
Ср	4	11	18	25	
Чт	5	12	19	26	
Пт	6	13	20	27	
Сб	7	14	21	28	
Нд	1	8	15	22	29

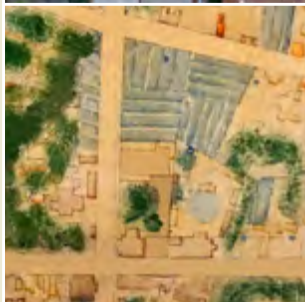
Флигель графини Варвары Капнист на Дмитриевской улице

В 1886 году вдова титулярного советника Анна Хорват продает усадьбу на углу Дмитриевской и Благовещенской улиц супруге тайного советника графине Варваре Васильевне Капнист. В усадьбе был замечательный одноэтажный каменный на подвальном этаже дом, службы, сад, конюшня, каретные сараи, погреб, огород с парниками. Благовещенская была одной из элитных улиц города вполне естественно, что Капнисты выбрали её для проживания.

Однако вскоре большинство усадебных построек стали приходить в упадок, и графиня Варвара Капнист построила вместо ветхих деревянных служебных построек каменный двухэтажный флигель, который сегодня ещё можно увидеть по Дмитриевской улице под №11.

В 1908 году графиня Капнист продает усадьбу Герасиму Муссури и в том же году он сносит дом Капнистов, оставляя только двухэтажный флигель выходящий фасадом на Дмитриевскую улицу, где проживает со своей семьей. По проекту архитектора Бориса Корниенко вместо дома Капнистов Муссури строит самый большой в Харькове цирк-театр. Сегодня и цирк Муссури и уцелевший флигель Капнистов доживают последние дни и вскоре будут снесены.

Андрей Парамонов.

Часть плана Харькова, 1846 год

Цирк-театр Муссури, фото Антона Гуленко, 2020

Флигель Капнистов, фото А. Парамонова, 2020

32

ТИЖДЕНЬ
НЕДЕЛЯ
WEEK

9

ПОНЕДЕЛОК
ПОНЕДЕЛЬНИК
MONDAY

10

ВІТОРОК
ВТОРНИК
TUESDAY

11

СЕРЕДА
СРЕДА
WEDNESDAY

12

ЧЕТВЕР
ЧЕТВЕРГ
THURSDAY

13

П'ЯТНИЦЯ
ПЯТНИЦА
FRIDAY

14

СУББОТА
СУББОТА
SATURDAY

15

НЕДІЛЯ
ВОСКРЕСЕНЬЕ
SUNDAY

СЕРПЕНЬ '21

Пн	2	9	16	23	30
Вт	3	10	17	24	31
Ср	4	11	18	25	
Чт	5	12	19	26	
Пт	6	13	20	27	
Сб	7	14	21	28	
Нд	1	8	15	22	29

Капністи в пресі

Харківська преса кінця XIX сторіччя іноді нагадувала своїм читачам про існування роду Капністів. Газета «Южный Край» сповіщала про різні офіційні заходи, в яких приймав участь проводир харківського губерньського дворянства граф Василь Олексійович Капніст, або ж, про благодійні вечірки, які влаштовувала його дружина Варвара Василівна. Після смерті старого графа у 1910 році його син Олексій Васильович успадкував не тільки великі земельні володіння у Лебединському повіті, а й увагу публіки до своєї персони.

В подальшому він обирався проводирем Лебединського повітового дворянства, займався благочинністю, що теж відзначала преса. Але, найбільше, його ім'я зустрічається у газетних оглядах кінних перегонів. Граф обожнював коней, йому належав кінний завод, який вирощував першокласних рисаків. Його «Винтовка», «Гамлет», «Полкан» та інші були серед фаворитів кінних змагань і брали перші місця. Та ж газета «Утро» в серпні 1913 р. писала, наприклад, про приз «Дербі», який виграла «Бекресець-зорька» графа Капніста, що дебютувала на перегонах: «Після розіграшу призу переможницю кілька разів під звуки туша проводили перед трибунами, а супроводжуючи її графа О.В. Капніста і Н. Безкровного (жюнея) публіка щедро нагородила оплесками».

Доживав свій вік граф в еміграції у Франції.

Микола. Шемет

Трибуни іподрому

Газета «Утро» №1218
11 грудня 1910

Продаж скакунів, 17 травня 1913

Харьковские Губернские
Ведомости, 1910

33	ТИЖДЕНЬ НЕДЕЛЯ WEEK
16	ПОНЕДИЛОК ПОНЕДЕЛЬНИК MONDAY
17	ВІВТОРОК ВТОРНИК TUESDAY
18	СЕРЕДА СРЕДА WEDNESDAY
19	ЧЕТВЕР ЧЕТВЕРГ THURSDAY
20	П'ЯТНИЦА ПЯТНИЦА FRIDAY
21	СУБОТА СУББОТА SATURDAY
22	НЕДІЛЯ ВОСКРЕСЕНЬЕ SUNDAY

СЕРПЕНЬ '21					
Пн	2	9	16	23	30
Вт	3	10	17	24	31
Ср	4	11	18	25	
Чт	5	12	19	26	
Пт	6	13	20	27	
Сб	7	14	21	28	
Нд	1	8	15	22	29

30 років Незалежності України

ВИДАТНІ ЗЕМЛЯКИ:
рід Капністів

3 Днем Незалежності України!

3 Днем міста Харкова!

Кожна Країна має свій шлях до Незалежності. Козацький род Капністів довгі роки борюся, тримаючи шаблі і використовуючи слово за землі, які стали для них домом. Життя і боротьба Марії Капніст у радянські роки з системою, зусилля, які вона приклала для збереження прізвища, її життєвий шлях, приклад боротьби за незалежність для українців. Нащадки славетного роду, зі зброєю у руках, боронили українські землі і незалежність на Донбасі в АТО. Діяльність фонду Капністів і Радислави по збереженню пам'яті славетного роду, його українського походження, ще один приклад, що таке Незалежність.

Місто Харків відмічає свій день кожний рік 23 серпня. Як мешканці міста, рід Капністів, будучи довгі роки ватажками дворянства, зробили багато для того, щоб місто зайняло на малі України достойне місце. Багато з того, що мають нащадки, нинішні мешканці міста, прийшло нам з минулого, минулого яке збудував і козацький і дворянський рід Капністів. Наш календарь, минулорічна виставка у Корпорації Рубаненко і партнери присвячена роду, це наш внесок у пам'ять, якої достойно минуле.

Дмитро Харченко, Володимир Склп

34	ТИЖДЕНЬ НЕДЕЛЯ WEEK
23	ПОНЕДІЛОК ПОНЕДЕЛЬНИК MONDAY
24	ВІВТОРОК ВТОРНИК TUESDAY
25	СЕРЕДА СРЕДА WEDNESDAY
26	ЧЕТВЕР ЧЕТВЕРГ THURSDAY
27	П'ЯТНИЦЯ П'ЯТНИЦА FRIDAY
28	СУБОТА СУББОТА SATURDAY
29	НЕДІЛЯ ВОСКРЕСЕНЬЕ SUNDAY

24 серпня — День Незалежності України

СЕРПЕНЬ '21						
Пн	2	9	16	23	30	
Вт	3	10	17	24	31	
Ср	4	11	18	25		
Чт	5	12	19	26		
Пт	6	13	20	27		
Сб	7	14	21	28		
Нд	1	8	15	22	29	

Петро Олександрович Карпов, батько Софії Петрівни Капніст (уродж. Карпової), поміщик і углепромишленник
фото А. Федецького, 1896

Прибутковий будинок по Чернишевській, 26, фото В. Оглобліна, 2020

Будинок Капністів

Вулиця Чернишевська остаточно сформувалася у другій половині XIX ст.

Натепер привертають увагу чотири вцілілі архітектурні споруди цієї вулиці: будинок №16 (бл. 1890 р.; архітектор Н.І. Салтиков), №20 (1904 р.; архітектор С.Г. Гінгер за участю В.В. Величко), у приміщенні яких нині розміщуються медичні заклади; будинок №24 (кінець XIX ст.; архітектор невідомий)? що розміщується і будинок №26 (1899 р.; архітектор М.І. Дашкевич) — Управління з питань підприємництва, інвестицій та споживчого ринку. Будинок №26 побудований у стилі необароко в 1899 р. дійсним статським радником Петром Олександровичем Карповим за проєктом архітектора Михайла (Митрофана) Іродіоновича Дашкевича. Згідно із «Донецькою гілкою роду Карпових» (дослідник В. Степкин), П.О. Карпов

був одружений на дочці полковника Серебрякова — Софії Тимофіївни. Подружжя мало п'ятьох дітей, двоє з яких померли у дитинстві.

Згідно із заповітом, після смерті батька у 1903 році кожна з трьох дочок — Віра (нар. 1877), Марія (нар. 1880) і Софія (нар. 1882) — отримала у спадок, у тому числі, по будинку із садом у Харкові.

Будинок №26 на вулиці Чернишевській дістався молодшій — Софії Петрівни Капніст, у зв'язку з чим довгий час іменувався городянами «будинком Капністів». Софія в 1906 році вийшла заміж за графа Олексія Васильовича Капніста, нащадка венеціанського посла, що осів у Росії. Шлюб розпався у 1914 році. Вдруге Софія вийшла заміж за польського інженера.

Олена Петухова

35	ТИЖДЕНЬ НЕДЕЛЯ WEEK
30	ПОНЕДІЛОК ПОНЕДЕЛЬНИК MONDAY
31	ВІВТОРОК ВТОРНИК TUESDAY
1	СЕРЕДА СРЕДА WEDNESDAY
2	ЧЕТВЕР ЧЕТВЕРГ THURSDAY
3	П'ЯТНИЦЯ П'ЯТНИЦА FRIDAY
4	СУБОТА СУББОТА SATURDAY
5	НЕДІЛЯ ВОСКРЕСІННЯ SUNDAY

ВЕРЕСЕНЬ '21					
Пн	6	13	20	27	
Вт	7	14	21	28	
Ср	1	8	15	22	29
Чт	2	9	16	23	30
Пт	3	10	17	24	
Сб	4	11	18	25	
Нд	5	12	19	26	

ЦНБ Каразінського університету (вул. Університетська, 23)

Капністи в ЦНБ Каразінського університету

Центральна наукова бібліотека — одна з найбільших і найстаріших університетських книгозбірень України — заснована одночасно з Харківським національним університетом імені В.Н. Каразіна згідно з першим Статутом 1804 р. На сьогодні загальний фонд бібліотеки налічує понад 3450000 примірників. Особливе місце займає Фонд книжкових пам'яток ЦНБ як науковий об'єкт, що отримав статус національного надбання у 2013 р., і представлений унікальними, рідкісними і цінними документами — рукописними та друкованими пам'ятками вітчизняної і світової культури ХІІ-ХХІ ст.

Серед колекцій прижиттєвих і рідкісних видань творів видатних діячів науки та класиків літератури зберігаються книги знаменитих представників роду Капністів та довідково-бібліографічні видання, що містять інформацію про них. Слід відмітити прижиттєве видання відомого поета-драматурга Василя Васильовича Капніста (1758–1823) «Сочинения» 1796 р., а також фундаментальне зібрання його творів, яке вийшло у 1849 р.

Твори В.В. Капніста, що зберігаються у ЦНБ («Сочинения» (1796), «Сочинения» (1849), «Ябеда» (1887))

Видання П.О. Капніста «Университетские вопросы» (1904) із фонду ЦНБ

у Санкт-Петербурзі, знамениту сатиричну комедію «Ябеда» (1796) (декілька разів перевидавалася у ХІХ ст.), вибрані твори В.В. Капніста, що виходили друком у ХХ ст. У ЦНБ зберігаються також видання Петра Івановича Капніста (1830–1898) — публіциста, драматурга, поета, цензора, та твори Павла Олександровича Капніста (1842–1904) — письменника з питань освіти.

Цінні історичні матеріали з історії роду Капністів можна почерпнути з енциклопедій і словників ХІХ-поч. ХХ ст.: «Словарь достопамятных людей русской земли. Ч.2» (1847) Д.М. Бантиш-Каменського, «Энциклопедический словарь. Т.14» (1895) Ф.А.Брокгауза і І.А. Єфрона, «Русский биографический словарь. Т.8» (1897), О.О. Половцова, «Малороссийский родословник. Т.2» (1910) В.Л. Модзалевського, «Малороссийский гербовник» (1914) В.К. Лукомського та ін.

Марина Боброва, Ірина Кононенко

36	ТИЖДЕНЬ НЕДЕЛЯ WEEK
6	ПОНЕДІЛОК ПОНЕДЕЛЬНИК MONDAY
7	ВІТОРОК ВТОРНИК TUESDAY
8	СЕРЕДА СРЕДА WEDNESDAY
9	ЧЕТВЕР ЧЕТВЕРГ THURSDAY
10	П'ЯТНИЦЯ ПЯТНИЦА FRIDAY
11	СУБОТА СУБОТА SATURDAY
13	НЕДІЛЯ ВОСКРЕСЕНЬЕ SUNDAY

ВЕРЕСЕНЬ '21

Пн	6	13	20	27	
Вт	7	14	21	28	
Ср	1	8	15	22	29
Чт	2	9	16	23	30
Пт	3	10	17	24	
Сб	4	11	18	25	
Нд	5	12	19	26	

14 сентября 1838 года родился Василий Алексеевич Капнист

Василий Алексеевич Капнист (1838–1910)

Представитель известного рода Капнистов. Его супругой была Варвара Репнина. В 1868г году был избран предводителем дворянства Лебединского уезда, Харьковской губернии. После этого на выборах в Харьковскую городскую думу Василий Алексеевич был выбран в гласные вместе с А.К. Алчевским, И.Т. Голенищевым-Кутузовым, Л.Л. Гиршманом, Н.А. Жевержеевым, Ф.Ф. Сумцовым. С 1888 по 1902 год Василий Алексеевич Капнист являлся предводителем дворянства всей Харьковской губернии. Должность эта выборная (на 3 года) и, поскольку он пользовался определенным авторитетом у дворян губернии, то прослужил на этом посту 14 лет. Только Андрий Квитка занимал эту должность на год больше (15 лет). 28 ноября 1889г. в Харькове по инициативе Василия Алексеевича Капниста было создано благотворительное общество. Благотворительное общество выдавало единовременные денежные пособия, средства поступали от членских взносов, лотереи, маскарадов, праздников в Новый год, на Пасху в Дворянском собрании. Деятельность мужа и жены Капнистов в делах благотворительности в Харьковской губернии являлась семейным делом. Они вместе трудились на пользу людям и благу отечеству.

Дмитрий и Лидия Котовы

И.Н. Святенко. Портрет графа В.А. Капниста, х.м., 1910.
Из коллекции Лебединского художественного музея

37	ТИЖДЕНЬ НЕДЕЛЯ WEEK
13	ПОНЕДИЛОК ПОНЕДЕЛЬНИК MONDAY
14	ВІТРОРОК ВТОРНИК TUESDAY
15	СЕРЕДА СРЕДА WEDNESDAY
16	ЧЕТВЕР ЧЕТВЕРГ THURSDAY
17	П'ЯТНИЦА ПЯТНИЦА FRIDAY
18	СУБОТА СУББОТА SATURDAY
19	НЕДІЛЯ ВОСКРЕСЕНЬЕ SUNDAY

ВЕРЕСЕНЬ '21

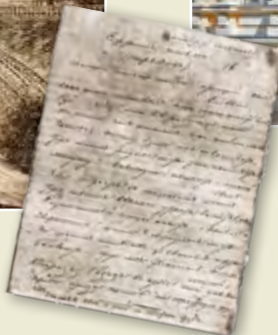
Пн	6	13	20	27	
Вт	7	14	21	28	
Ср	1	8	15	22	29
Чт	2	9	16	23	30
Пт	3	10	17	24	
Сб	4	11	18	25	
Нд	5	12	19	26	

Э. Умут.Полицейский мост и вид на дом А.Н. Новикова. Гравюра

Фрагмент фасада дома Новикова

«КАПНИСТОВСКАЯ ТЕТРАДЬ». ЛИСТ 6-й, ЛИЦЕВАЯ СТОРОНА. Местонахождение оригинала в настоящее время неизвестно. Фотокопия в Институте Русской Литературы, Санкт-Петербург

Одесские Капнисты

Одесса множество раз упоминается представителями рода Капнистов как место их службы или место жительства.

Воспоминания об одесском периоде жизни Алексея Васильевича Капниста и его знакомстве с А.Н. Раевским и А.С. Пушкиным оставил племянник П.И. Капнист [Рус. Стар. 1899 т.98 с.242–244].

Вероятнее всего именно в этом городе состоялась передача рукописи А.С. Пушкина, называвшейся «Капнистовская тетрадь», от Льва Сергеевича Пушкина (брата поэта) — А.В. Капнисту, которые служили одновременно в Одессе.

Из записок «марсельской бабушки» Елизаветы Ипполитовны Новиковой- Капнист мы знаем, что ее родители владели имением в Долгалёвке, а она вместе с братьями и сестрами зимы проводила в Одессе.

Е.И.Капнист была замужем за Александром Николаевичем Новиковым, — потомственным почетным гражда-

нином, Гласным Одесской городской думы (1881–1892), членом Одесской городской управы (1891–1895), сыном одесского купца. Муж Е.И. Новиковой (Капнист) владел тремя домами в Одессе. Один из домов сохранился до наших дней и является памятником истории и архитектуры. После смерти А.Н. Новикова в 1898 году владелицей дома стала его жена Е.И. Новикова (Капнист). Свадьбы ее сестры Ольги и двух братьев Ипполита и Петра состоялись также в Одессе.

Мужем Ольги Ипполитовны Нестеровой (Капнист) был Анатолий Мстиславович Нестеров, сын потомственного одесского дворянина М.А. Нестерова. Женою Ипполита Ипполитовича Капниста была Мария Альфредовна Капнист (Тработти), дочь одесского купца 1-й гильдии, бывшего австрийского подданного, коммерции советника, потомственного почетного гражданина А.И. Тработти.

Людмила Рубаненко

38

ТИЖДЕНЬ
НЕДЕЛЯ
WEEK

20

ПОНЕДЕЛОК
ПОНЕДЕЛЬНИК
MONDAY

21

ВІТОРОК
ВТОРНИК
TUESDAY

22

СЕРЕДА
СРЕДА
WEDNESDAY

23

ЧЕТВЕР
ЧЕТВЕРГ
THURSDAY

24

П'ЯТНИЦА
ПЯТНИЦА
FRIDAY

25

СУБОТА
СУБОТА
SATURDAY

26

НЕДІЛЯ
ВОСКРЕСЕНЬЕ
SUNDAY

ВЕРЕСЕНЬ '21

Пн	6	13	20	27	
Вт	7	14	21	28	
Ср	1	8	15	22	29
Чт	2	9	16	23	30
Пт	3	10	17	24	
Сб	4	11	18	25	
Нд	5	12	19	26	

30 вересня — Всеукраїнський день бібліотек

В 2019 році бібліотека стала партнером проекту «Великі земляки» творчого клубу «Гостинна на Дворянській» з Харкова та приймала виставку, присвячену М.Л. Кропивницькому та роду Капністів

Кіровоградська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д.І. Чижевського

Сьогодні обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д.І. Чижевського — одна з найстаріших книгозбірень в Україні, найбільша на Кіровоградщині, яка має універсальний фонд на традиційних та новітніх носіях, зберігає колекції цінних і рідкісних видань; депозитарій видань краєзнавчого характеру, зберігає цінні українські та зарубіжні видання, україніку діаспори, приватні документи відомих людей краю та зарубіжжя.

Бібліотека заснована 2 лютого (15 лютого за старим стилем) 1899 року як Єлисаветградська громадська бібліотека. У 1993 році бібліотеці присвоєно ім'я видатного земляка, Дмитра Івановича Чижевського.

Серед колекцій відділу рідкісних і цінних рукописів найбільшою є колекція О. Ільїна. Вона містить рукописи давньослов'янською мовою XV-XIX століть теологічного та світського змісту, стародруки, серед яких — видання І. Федорова, П. Мстиславця, видання друкарень Києво-Печерської лаври, Острога, Почасва. У відділі

зберігаються книги із приватних бібліотек: вченого-енциклопедиста Д.І. Чижевського, композитора К. Шимановського, родинний архів Флоровських, періодичні видання початку ХХ століття.

У бібліотеці діють інформаційно-ресурсні центри: Центр європейської інформації, «Віно в Америку», майданчик «ІнтерСвіт» (для людей з вадами зору); Орхуський екологічний центр та ін. Понад 40 років при бібліотеці діє кіноклуб, який пропонує шанувальникам кіномистецтва краці зразки інтелектуального кіно. Активно працюють розмовні клуби з вивчення української та іноземних мов. Значна увага приділяється обслуговуванню людей з обмеженими можливостями.

Бібліотека успішно розвиває партнерські зв'язки з владою, громадськими організаціями, творчими спілками, іншими інституціями.

Світлана Ушакова

Фото І. Демчука та Г. Бородавкіної

39	ТИЖДЕНЬ НЕДЕЛЯ WEEK
27	ПОНЕДІЛОК ПОНЕДЕЛЬНИК MONDAY
28	ВІТОРОК ВТОРНИК TUESDAY
29	СЕРЕДА СРЕДА WEDNESDAY
30	ЧЕТВЕР ЧЕТВЕРГ THURSDAY
1	П'ЯТНИЦЯ П'ЯТНИЦА FRIDAY
2	СУБОТА СУББОТА SATURDAY
3	НЕДІЛЯ ВОСКРЕСІННЯ SUNDAY

ВЕРЕСЕНЬ '21

Пн	6	13	20	27	
Вт	7	14	21	28	
Ср	1	8	15	22	29
Чт	2	9	16	23	30
Пт	3	10	17	24	
Сб	4	11	18	25	
Нд	5	12	19	26	

8 октября — День юриста Украины

П.А. Капнист

Графиня Н.А. Капнист (ур. стенбок-Фермор) с дочерью Маргаритой (в замужестве Кантакузен) на портрете Де Ласло (1902)

П.А. Капнист с женой Н.А. Капнист (урождённой Стендбок-Фермор) и дочерью Маргаритой в Вене, 1901

Петр Алексеевич Капнист (1839–1904)

Родился в Обухово, его отец, Алексей Васильевич Капнист (1796–1869), входил в состав Союза Благоденствия, арестован по делу декабристов. Мать из рода Полуботков. Закончил Московский университет в 1860 кандидатом права. Затем служил в канцелярии МИД при Горчакове. Проживал в Харькове, хотя большую часть жизни по долгу службы провел за границей. 1862 в российской дипломатической миссии в Риме. С 1863 ода секретарь миссии при Ватикане, оставался там и после 1865 года, разрывая дипломатических отношений и отзыва российской миссии, продолжая там работать в качестве дипломатического агента до 1870 года. С 1871 года советник

русского посла в Париже. С 1884 по 1892 гг. — российский чрезвычайный полномочный посол в Гааге. В 1892 году стал сенатором в чине тайного советника (гражданский ранг, соответствующий званию генерал-лейтенанта в армии). С апреля 1895 года — российский посол в Австро-Венгрии, в Вене. Участвовал в разработке российско-австрийских соглашений о балканском вопросе. Удостоен ряда высших орденов Российской империи. Женат был на Надежде Алексеевне Стенбок-Фермор, фрейлине императорского двора, которая в годы Первой мировой войны содержала в Харькове именную лазарет для раненых солдат и офицеров Русской армии.

Дмитрий и Лидия Котовы

10 октября — День художника Украины

40

ТИЖДЕНЬ НЕДЕЛЯ WEEK

4

ПОНЕДИЛОК ПОНЕДЕЛЬНИК MONDAY

5

ВІТОРОК ВТОРНИК TUESDAY

6

СЕРЕДА СРЕДА WEDNESDAY

7

ЧЕТВЕР ЧЕТВЕРГ THURSDAY

8

П'ЯТНИЦЯ ПЯТНИЦА FRIDAY

9

СУБОТА СУБОТА SATURDAY

10

НЕДІЛЯ ВОСКРЕСЕНЬЕ SUNDAY

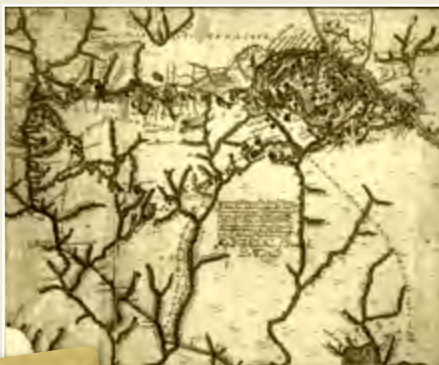
ЖОВТЕНЬ '21

Пн	4	11	18	25	
Вт	5	12	19	26	
Ср	6	13	20	27	
Чт	7	14	21	28	
Пт	1	8	15	22	29
Сб	2	9	16	23	30
Нд	3	10	17	24	31

КАПНІСТ
Василь Петрович
(1701 - 1757)

Портретне зображення миргородського полковника Василя Капніста не збереглося. Представлений образ виконаний на основі портретів його сина Василя Васильовича Капніста (відомого українського письменника і громадського діяча) та фотознімків праправнука Ростислава Ростиславовича Капніста і прапраправнучки Марії Ростиславівни Капніст (відомої української актриси) О.Чорним

Автограф В.П. Капніста (грецькою мовою, з документа 1744 року). Фото надав А. В. Пивовар

Миргородський полковник Василь Петрович Капніст в історії Задніпров'я

Задніпров'я — історична частина Кіровоградської області, що була колонізована вихідцями з Гетьманщини у 30–40-х роках XVIII століття. У діловодстві Генеральної військової канцелярії територія офіційно іменувалася «Задніпрськими місцями Миргородського полку» та охоплювала простори на правому березі Дніпра «вздож польського кордону з відступом до 20-ти верст на південь». Південний рубіж Задніпров'я визначався лінією «від гирла Кагарлика на Синюсі прямою лінією до верхів'я Тури (р. Грузької), потім до гирла Кам'янки на Інгульці, потім — до верхів'їв Березівки та Переволочанського Омельника, а далі вниз до впадіння останнього в Дніпро». Значну роль в освоєнні Задніпров'я наприкінці 1730-х — у 1740-х роках відіграв миргородський полковник Василь Петрович Капніст, який очолював полк у 1737–1750 роках. Особисті заслуги В.П. Капніста визначають

ся успішною колонізацією Задніпров'я з офіційним включенням його території до складу Миргородського полку та створенням на освоєних землях нових адміністративно-територіальних одиниць — Крилівської, Цибулівської та Архангелогородської сотень. Їхніми центрами стали земляні фортеці Крилів, Цибулів та Архангелогород. Василь Петрович причетний до першого детального картографування Центральної України. Він всіляко сприяв картографічним зйомкам Задніпров'я та сусідніх з ним територій, що були здійснені інженер-полковником Данилом де Боскетом. Результатом робіт стала карта Задніпрських місць 1745 року та опис до неї. Полковник В.П. Капніст був учасником російсько-турецької війни 1734–1739 років та Семирічної війни 1756–1763 років. Під час останньої він загинув у бою під Грос-Егерсдорфом 19 серпня 1757 року. Похований В.П.Капніст у селі Велика Обухівка Миргородського району Полтавської області.

Олександр Чорний

41

ТИЖДЕНЬ
НЕДЕЛЯ
WEEK

11

ПОНЕДІЛОК
ПОНЕДЕЛЬНИК
MONDAY

12

ВІТОРОК
ВТОРНИК
TUESDAY

13

СЕРЕДА
СРЕДА
WEDNESDAY

14

ЧЕТВЕР
ЧЕТВЕРГ
THURSDAY

15

П'ЯТНИЦА
FRIDAY

16

СУБОТА
СУББОТА
SATURDAY

17

НЕДІЛЯ
ВОСКРЕСЕНЬЕ
SUNDAY

14 жовтня — День захисника України

ЖОВТЕНЬ '21

Пн	4	11	18	25
Вт	5	12	19	26
Ср	6	13	20	27
Чт	7	14	21	28
Пт	1	8	15	22
Сб	2	9	16	23
Нд	3	10	17	24
		11	18	25

Форпост у Задніпрських місцях

Крилівська фортеця

Цибулівська фортеця

Архангелогородська фортеця

Кольорові плани фортець та реконструкції укріплень виконав Олександр Чорний на основі креслень, що були опубліковані 1866 року Ф.Ласковським.

Земляні фортеці Задніпров'я

Активна колонізація Задніпров'я розпочалася у другій половині 1730-х років та особливо посилилася після того, як Миргородський полк очолив Василь Петрович Капніст. Малообжиті простори освоювали вихідці з Потоцької, Кременчуцької та Власівської сотень, що входили до складу полку. Просування колонізаторів на захід обумовлювало питання про створення нових адміністративно-територіальних одиниць на колонізованих землях. 1743 року в Задніпров'ї було утворено Крилівську, а 1748 року – Цибулівську та Архангелогородську сотні. Їхніми центрами стали земляні фортеці Крилів (на Тясміні), Цибулів (на Інгульці) та Архангелогород (на Синюсі), які на момент виокремлення сотень уже були діючими. Укріплення були зведені на початку 1740-х років за ініціативи полковника В.П.Капніста.

Фортеці Задніпров'я відіграли ключову роль в історії його

колонізації вихідцями з Гетьманщини у середині XVIII століття. Поряд з ними формувалися цивільні поселення, які згодом стали значними населеними пунктами.

На початку 1740-х років Василь Капніст за дорученням Сенату та київського генерал-губернатора започаткував укріплення російсько-польського кордону, який на той час співпадав з північними рубежами Задніпров'я і простягався зі сходу на захід від гирла Тясмина на Дніпрі до Синюхи. За десять років робіт будівельними командами полку вздовж кордону була облаштована лінія невеликих прикордонних укріплень – форпостів, яка складалася з трьох дистанцій – Крилівської, Цибулівської та Петроострівської. Згодом деякі форпости перетворилися на російсько-польські митниці.

Значною мірою освоєння Задніпров'я у 30–40-х роках XVIII століття є результатом успішної адміністративної роботи Василя Петровича Капніста.

Олександр Чорний

42	ТИЖДЕНЬ НЕДЕЛЯ WEEK
18	ПОНЕДІЛОК ПОНЕДЕЛЬНИК MONDAY
19	ВІТРОК ВТОРНИК TUESDAY
20	СЕРЕДА СРЕДА WEDNESDAY
21	ЧЕТВЕР ЧЕТВЕРГ THURSDAY
22	П'ЯТНИЦА ПЯТНИЦА FRIDAY
23	СУБОТА СУБОТА SATURDAY
24	НЕДІЛЯ ВОСКРЕСІННЯ SUNDAY

ЖОВТЕНЬ '21				
Пн	4	11	18	25
Вт	5	12	19	26
Ср	6	13	20	27
Чт	7	14	21	28
Пт	1	8	15	22
Сб	2	9	16	23
Нд	3	10	17	24
		31		

Григорий, Елизавета, Василий,
Андрей и Мария Капнисты, 1918

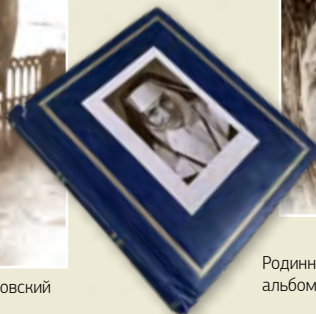

Мария и Георгий Холодовский

Мария и Радислава,
1950

Родинный
альбом

25 октября 1993 года трагически погибла М.Р. Капнист

Потомственная дворянка, графиня Мария Ростиславовна Капнист, из рода поэта Василия Васильевича Капниста, родилась 22 марта 1914 года в Петербурге в семье графа Ростислава Ростиславовича Капниста и прапраправнучки Ивана Сирно Анастасии Дмитриевны Байдак. До семи лет жила в Петербурге в семейном особняке на Английской набережной. После революции семья переехала в Судак. В 1921 году её отец был расстрелян большевиками. Их дом в Судаке был разрушен, семье помогли бежать из Судакa крымские татары, переодев их в свою национальную одежду.

В 16 лет Мария вернулась в Ленинград, стала студенткой Театральной студии Ю.М. Юрьева, потом — театрального института. В 1934 г. Марию исключили — дворянка! — с запретом жить в Ленинграде. Работала бухгалтером в Киеве, затем в Батуми.

В 1941 году она была необоснованно репрессирована «за антисоветскую пропаганду и агитацию», получила 8 лет

исправительно-трудовых лагерей. Первый срок отбывала в Карлаге, в одном бараке с А. Тимирёвой-Колчак, с которой дружила до конца её жизни. До 1950 г. рубила руду в шахтах Степлага рядом с антрисой Т.Окуневской. В тюремной больнице родилась ее дочь Рада. Девочку забрали в детдом, изменив фамилию.

Марию спасали — и она спасала. Пробиралась в другой лагерь, чтобы выходить писателя Д. Фибиха. В Карлаге ценой собственного здоровья остановила мчащуюся на заключенных вагонетку без тормозов. Поднимала их дух в лагерьном театре. В нечеловеческих условиях ей помогли выжить вера в Бога, собственная сила духа и посылки друга Г. Холодовского.

Освобождена в 1956 году, реабилитирована в 1958-м. С 1956 года — в Киеве. Пережитое сделало ее старухой, но она нашла силы жить, нашла дочь и стала артисткой кино — как мечтала. Всю жизнь помогала тем, кто нуждается, Популяризировала творчество поэта В. Капниста. Похоронена в родовом имении Капнистов Большая Обуховка.

Валерий Завершинский

43	ТРИДЦАТЬ НЕДЕЛЯ WEEK
25	ПОНЕДЕЛК ПОНЕДЕЛЬНИК MONDAY
26	ВІТОРОК ВТОРНИК TUESDAY
27	СЕРЕДА СРЕДА WEDNESDAY
28	ЧЕТВЕР ЧЕТВЕРГ THURSDAY
29	П'ЯТНИЦА ПЯТНИЦА FRIDAY
30	СУБОТА СУББОТА SATURDAY
31	НЕДІЛЯ ВОСКРЕСЕНЬЕ SUNDAY

ЖОВТЕНЬ '21

Пн	4	11	18	25	
Вт	5	12	19	26	
Ср	6	13	20	27	
Чт	7	14	21	28	
Пт	1	8	15	22	29
Сб	2	9	16	23	30
Нд	3	10	17	24	31

Царський портрет з групового сімейного портрета був повторений художником на прохання великого князя Сергія Олександровича, брата царя і московського генерал-губернатора

Етюди дітей Михайла, Ксенії й Ольги до портрету царської сім'ї Олександра III

Груповий портрет «Імператор Олександр III з родиною»

Відомий художник Валентин Серов прославився як майстер портрета. У 1892 році він разом з К.О. Коровіним, який згодом відмовився від роботи, перемагає на конкурсі та отримує замовлення від Харківського дворянства на виконання великого групового портрета «Імператор Олександр III з родиною» в пам'ять про порятунок царської сім'ї в залізничній катастрофі 17 жовтня 1888 року в Борках Харківської губернії. У цей день поїзд зійшов з рейок, впав під насип, 21 людина загинула, 68 були поранені. Але ніхто з їх величностей і високоостей не постраждав. Говорили, що від біди врятував сімейство сам цар Олександр, утримуючи дах вагона на своїй могутній спині, поки потерпілі вибиралися з-під уламків. Перебуваючи в Харкові 27-річний Серов зробив ескіз майбутньої картини, який допрацював протягом літа 1892 року в Домотканово.

Для підготовчих етюдів портретованих живописцю відбули лише три сеанси, під час яких діти імператора Михайло, Ксенія й Ольга позували художнику. Решту довелося дописувати по пам'яті. Для Серова такий підхід був незвичним: відомо, що над своїми портретними полотна-

ми він зазвичай працював довго, вимагаючи від моделей численних сеансів. Але не тут-то було: над образом царя, цариці, великого князя Георгія Серов працював з фотографій, на імператора дозволено було подивитися лише один раз — під час прогулянки.

Вперше груповий портрет «Імператор Олександр III з родиною» був виставлений в 1894 році в Борках. На честь порятунку царської сім'ї в залізничній катастрофі тут звели церкву і капличку. На урочистостях з їх освячення портрет сім'ї Олександра III висів в окремому павільйоні. Проводир харківських дворян граф В.О. Капніст був задоволений схваленням полотна царським сімейством. Він попросив Серова написати портрети своєї дружини та дочок.

До 1941 року полотно В.О. Серова «Імператор Олександр III з родиною» знаходилося в Українській державній картинній галереї (Харків), куди попало нагорнутим на вал фарбовим шаром в середину. Пошкодження від подібного зберігання реставрував в Москві учень І.Ю. Рєпіна художник Д.Ф. Богословський. Під час Великої Вітчизняної війни портрет було втрачено.

Лариса Абраменко

44	ТИЖДЕНЬ НЕДЕЛІ WEEK
1	ПОНЕДІЛОК ПОНЕДЕЛЬНИК MONDAY
2	ВІТОРОК ВТОРНИК TUESDAY
3	СЕРЕДА СРЕДА WEDNESDAY
4	ЧЕТВЕР ЧЕТВЕРГ THURSDAY
5	П'ЯТИЦЯ ПЯТНИЦА FRIDAY
6	СУБОТА СУББОТА SATURDAY
7	НЕДІЛЯ ВОСКРЕСІННЯ SUNDAY

ЛИСТОПАД '21						
Пн	1	8	15	22	29	
Вт	2	9	16	23	30	
Ср	3	10	17	24		
Чт	4	11	18	25		
Пт	5	12	19	26		
Сб	6	13	20	27		
Нд	7	14	21	28		

Будівля Дворянського зібрання в Харкові (не зберіглася), на Миколаївському майдані, побудована за проєктом арх. Є. Васильєва та В. Лобачевського 1820 р. у стилі класицизму, з високою залогою і хорами.

Полтава, вул. Полтавська. Дворянське Зібрання.

Дворянське зібрання в Полтаві було громадським і культурним центром міста, тут вирішувалися питання щодо прийняття чи виключення дворян, призначення дворянам пенсій, влаштування дворянських дітей до вищих навчальних закладів і т.п. Будинок побудований у 1810 році в стилі класицизму.

У 1859–1870 роках в Чернігові поруч із двоповерховою будівлею поштової станції побудували будинок Дворянського зібрання (не зберігся). Поштова листівка, 1900 рік

Предводители дворянства з роду Капністів

Василь Васильович Капніст займав виборні посади ва-тажка дворянства Миргородського повіту у 1782 році, предводителя дворянства Київського намісництва у 1785–1787 роках, полтавського губернського предводителя з 1820 року. Це він написав у 1783 «Оду на рабство», а пізніше у 1787 разом з групою аристократів-автономістів підготував проєкт відновлення козацьких формувань в Україні. Василь Олексійович Капніст з 1867 року неодноразово був на чолі дворян Лебединського повіту, а у 1888–1902 роках був харківським губернським предводителем. Іван Васильович Капніст у 1826 році став Миргородським предводителем. Дворянство Кременчугського повіту очолювали троє

представників родини Капністів: Семен Васильович (1829–1838), Володимир Іванович (1868–1871), Василь Семенович (1871–1873). Миргородський повіт очолювали Олексій Васильович (1829–1835, 1841–1844), Олексій Павлович (1914–1917). Хорольський повіт очолювали Ілля Петрович (1838–1844), Петро Іліч (1868–1880). Сергій Михайлович обраний предводителем Гадацького повіту 1910 року. Дмитро Павлович з 1910 очолював дворянство Золотоніського повіту. Під час громадянської війни він змушений був емігрувати до Франції і помер у Парижі 1926 року.

Євген Маслов

45	ТИЖДЕНЬ НЕДЕЛЯ WEEK
8	ПОНЕДІЛОК ПОНЕДЕЛЬНИК MONDAY
9	ВІТОРОК ВТОРНИК TUESDAY
10	СЕРЕДА СРЕДА WEDNESDAY
11	ЧЕТВЕР ЧЕТВЕРГ THURSDAY
12	П'ЯТНИЦЯ П'ЯТНИЦА FRIDAY
13	СУБОТА СУББОТА SATURDAY
14	НЕДІЛЯ ВОСКРЕСЕНЬЕ SUNDAY

ЛИСТОПАД '21

Пн	1	8	15	22	29
Вт	2	9	16	23	30
Ср	3	10	17	24	
Чт	4	11	18	25	
Пт	5	12	19	26	
Сб	6	13	20	27	
Нд	7	14	21	28	

И.И. Капнист

Ипполит Ипполитович Капнист

Среди представителей рода Капнистов было немало известных писателей, ученых, военных, политиков. Ипполит Ипполитович Капнист (1872–1936) — ученый-агроном, общественно-политический деятель, член III и IV Государственных дум, землевладелец. Потомственный дворянин Полтавской губернии граф И.И. Капнист родился 7 сентября 1872 г. в с. Довгалевке, Миргородского уезда в семье отставного поручика Ипполита Ильича Капниста и Елизаветы Васильевны. Среднее образование он получил в Одесском реальном училище, а высшее — в Новоалександрийском институте сельского хозяйства и лесоводства, курс наук которого окончил в 1896 г. со званием ученого агронома 1-й степени. По окончании института поселился в родовом имении Полтавской губернии, где и посвятил себя общественному служению. Был женат на дочери одесского купца Марии Тработти (1874–1957). В дальнейшем он состоял гласным Хорольского уездного и Полтавского губернского земств, а также был почетным мировым судьей по Хорольскому уезду.

Пригласительные на открытие передвижной выставки «Великие земляки: род Капнистов» в Харькове и Кропивницком

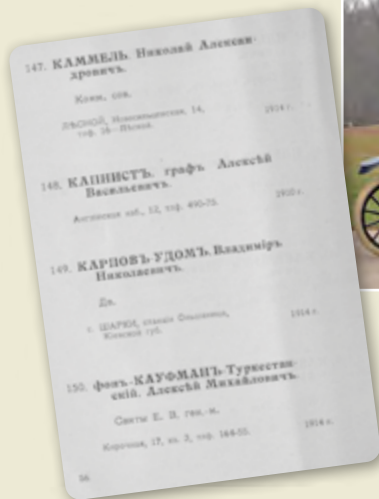
И.И. Капнист имел придворный чин камергера. В 1907 и 1912 гг. он избирался депутатом Государственной думы III и IV созывов от Полтавской губернии. В Думе работал в комиссиях: по переселенческому делу (заместитель председателя), сельскохозяйственной (председатель), земельной и др. Был постоянным докладчиком по аграрному законодательству, проявлял большой интерес и к вопросам местного самоуправления. После большевистского переворота 1917 г. И.И. Капнист эмигрировал во Францию, где продолжал работать в центральных группировках и был членом правления Российского центрального объединения. Скончался в пригороде Парижа в городке Аньер 25 апреля 1936 г. В некрологе, опубликованном в эмигрантской газете «Возрождение», отмечалось: «И.И. Капнист был выдающимся деятелем и прекрасным сельским хозяином. Хозяйство в его имении было поставлено образцово... По духовному своему облику покойный был человеком кристальной чистоты. Прекрасно образованный, непоколебимый в своих убеждениях, он пользовался общим уважением и любовью».

Марина Боброва, Ирина Кононенко Владимир Скл

46	ТИЖДЕНЬ НЕДЕЛЯ WEEK
15	ПОНЕДИЛОК ПОНЕДЕЛЬНИК MONDAY
16	ВІТОРОК ВТОРНИК TUESDAY
17	СЕРЕДА СРЕДА WEDNESDAY
18	ЧЕТВЕР ЧЕТВЕРГ THURSDAY
19	П'ЯТНИЦА ПЯТНИЦА FRIDAY
20	СУБОТА СУБОТА SATURDAY
21	НЕДІЛЯ ВОСКРЕСЕНЬЕ SUNDAY

ЛИСТОПАД '21

Пн	1	8	15	22	29
Вт	2	9	16	23	30
Ср	3	10	17	24	
Чт	4	11	18	25	
Пт	5	12	19	26	
Сб	6	13	20	27	
Нд	7	14	21	28	

Автомобиль Ford Model T
Open Runabout

А.В. Капнист, фото в эмиграции.
Из архива В.Н. Лисянского

Из списка членов
Императорского
автомобильного
общества за 1916 год

Автомобили графов Капнист

Капнисты, как и большинство богатых людей своего времени были прогрессивного толка и конечно владели автомобилями. Граф Алексей Васильевич Капнист с 1910 года состоял в Императорском Российском автомобильном обществе. Проживая на Английской набережной №12 в Петербурге, его первым автомобилем стал в 1909 году Opel 35/40PS. Граф Алексей Капнист владея именем Михайловка Лебединского уезда, стал одним из учредителей Сумского автомобильного клуба, владел и несколькими автомобилями.

На сегодняшний день известно о двух автомобилях графа Алексея Капниста, которые были куплены для передвижения по Лебединскому уезду. Стояли они в гараже усадьбы Капнистов в г. Лебедин. В 1912 году он покупал новенький дубль-фазтон Bianchi 20/30 HP Tipo C, а вто-

рой был двухместный Ford Model T Open Runabout, который графа разочаровал достаточно быстро и он его продал в 1913 г.

Граф Никита Ростиславович Капнист, и его старший брат Ростислав Ростиславович проживали в Полтаве и тоже были автомобилистами. Никита Капнист в 1914 году был избран председателем Полтавского клуба автомобилистов, владел мощным Opel 35/40PS и нередко побеждал в гонках своих товарищей по клубу.

Известно, что 8 июня 1912 года автомобилисты из Харькова под руководством Генриха Пока выехали на семи автомобилях в Полтаву с 26-ю пассажирами. В 10 верстах от Полтавы их встретили Полтавские автомобилисты во главе с графом Никитой Капнистом и к 23.00 все вместе въехали в Полтаву где был устроен товарищеский ужин.

Андрей Парамонов

47	ТИЖДЕНЬ НЕДЕЛЯ WEEK
22	ПОНЕДЕЛОК ПОНЕДЕЛЬНИК MONDAY
23	ВІТОРОК ВТОРНИК TUESDAY
24	СЕРЕДА СРЕДА WEDNESDAY
25	ЧЕТВЕР ЧЕТВЕРГ THURSDAY
26	П'ЯТНИЦЯ ПЯТНИЦА FRIDAY
27	СУБОТА СУББОТА SATURDAY
28	НЕДІЛЯ ВОСКРЕСЕНЬЕ SUNDAY

ЛИСТОПАД '21

Пн	1	8	15	22	29
Вт	2	9	16	23	30
Ср	3	10	17	24	
Чт	4	11	18	25	
Пт	5	12	19	26	
Сб	6	13	20	27	
Нд	7	14	21	28	

Увічнення пам'яті родини Капністів

1958 року до 200-річчя Василя Капніста Пошта СРСР випустила марку з його портретом.

До 250-річчя від дня народження поета Укрпоштою 2008 р. випущений був спеціальний конверт із його портретом.

У С.-Петербурзі 1996 р. на будинку Капніста встановлено меморіальну дошку.

У Харкові 1972 року з'явився провулок Капніста.

Є вулиця Василя Капніста у Києві, Сумах, Полтаві, Новомиргороді, Дніпрі, смт Крутий Берег на Полтавщині.

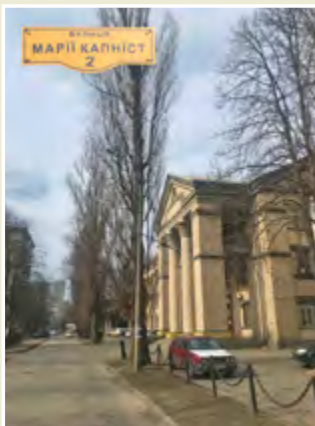
2008 р. у с. Велика Обухівка Миргородського р-ну Полтавської обл. встановлено пам'ятник поету, пізніше центральна вулиця переіменована на його честь.

Пам'ять про Марію Капніст увічнена в Києві: 2014 р. на вул. Кавказькій була встановлена меморіальна дошка, 2018 р. з'явилася вулиця Марії Капніст.

У 2014 р. до 100-річчя від дня народження артистки Укрпошта випустила конверт і марку з портретами М. Капніст.

2011 р. у Судак, на горі Алчак, де був розстріляний батько Марії, була встановлена меморіальна дошка.

Михайло Красінов

Вулиця Марії Капніст у Києві. Фото Леоніда Рубаненка

Пам'ятна дошка актриси М. Капніст

Вулиця Василя Капніста в Полтаві. Фото Людмили Рубаненко

Пам'ятний конверт

48

ТИЖДЕНЬ
НЕДЕЛЯ
WEEK

29

ПОНЕДІЛОК
ПОНЕДЕЛЬНИК
MONDAY

30

ВІВТОРОК
ВТОРНИК
TUESDAY

1

СЕРЕДА
СРЕДА
WEDNESDAY

2

ЧЕТВЕР
ЧЕТВЕРГ
THURSDAY

3

П'ЯТНИЦЯ
ПЯТНИЦА
FRIDAY

4

СУБОТА
СУББОТА
SATURDAY

5

НЕДІЛЯ
ВОСКРЕСЕНЬЕ
SUNDAY

ГРУДЕНЬ '21

Пн	6	13	20	27	
Вт	7	14	21	28	
Ср	1	8	15	22	29
Чт	2	9	16	23	30
Пт	3	10	17	24	31
Сб	4	11	18	25	
Нд	5	12	19	26	

Лебединський районний краєзнавчий музей

Будівля для Лебединського районного краєзнавчого музею має не менш багату історію, ніж сам Лебедин. Вона є пам'яткою архітектури XIX століття. З моменту свого зведення (1820 рік) вона приміряла на себе ролі сторожового поста Лебединського повіту; будинку для приїжджних, гуртожитку чоловічої гімназії, музичного корпусу педагогічного училища ім. А.С. Макаренка, складу торговельної мережі. У 1996 році ця двоповерхова споруда, зазнавши капітального ремонту, отримала сучасне призначення.

Сьогодні в залах музею розміщено більше десяти тисяч експонатів, які переносять відвідувачів в пізній палеоліт (Новотроїцьке городище), знайомлять з культурою, традиціями, побутом краєн, основними віхами історії, розповідають про відомих земляків та гостей міста.

Цікава експозиція присвячена графському роду Капністів, яскравим представником якого був Олексій Васильович Капніст. Володарем маєтку у с. Михайлівка молодий граф став після смерті батька у 1910р. Олексій Васильович був впливовою людиною: проводирем дворянства Лебединського повіту, камергером двору Його Величності, статським радником.

Граф часто бував у Лебедині, тому для зручності у 1912 році придбав одноповерховий кам'яний будинок у центрі міста, на вулиці Нижній Сумській (нині вул. Героїв Майдану) у якому раніше жив місцевий повітовий лікар. Для останнього він збудував інший будинок, у якому з 1939р. знаходиться міський художній музей.

Привертають увагу різьблені меблі з Лебединської резиденції Капністів: масивний дубовий стіл, комод та дзеркало. Окрасою експозиції є і годинники, які різняться різноманіттям та формою. Залишають приємне враження своєю скромністю і простотою чайні пари з простим квітковим декором і окремою позолотою.

Не залишається поза увагою відвідувачів робота українського живописця, заслуженого діяча мистецтв України О.Д. Басанця. На картині зображено одну з будівель маєтку родини Капністів в с. Михайлівка — флігель, що зберігся до цього часу.

Тож, запрошуємо відвідати Лебединський районний краєзнавчий музей та доторкнутися до історії, згадати про минуле, поринути у майбутнє.

Світлана Бражниченко

Лебедин. Літня резиденція Капніста

Експонати музею з літньої резиденції Капніста

Лебедин. Краєзнавчий музей

49	ТИЖДЕНЬ НЕДЕЛЯ WEEK
6	ПОНЕДІЛОК ПОНЕДЕЛЬНИК MONDAY
7	ВІТОРОК ВТОРНИК TUESDAY
8	СЕРЕДА СРЕДА WEDNESDAY
9	ЧЕТВЕР ЧЕТВЕРГ THURSDAY
10	П'ЯТНИЦЯ ПЯТНИЦА FRIDAY
11	СУБОТА СУБОТА SATURDAY
12	НЕДІЛЯ ВОСКРЕСЕНЬ SUNDAY

ГРУДЕНЬ '21

Пн	6	13	20	27	
Вт	7	14	21	28	
Ср	1	8	15	22	29
Чт	2	9	16	23	30
Пт	3	10	17	24	31
Сб	4	11	18	25	
Нд	5	12	19	26	

Дом Шрейбера

Английская набережная.

Петербургские адреса. Легенды и истины

По воспоминаниям М.Р. Капнист, семья жила в шикарном доме на Английской набережной. В гости приходили самые известные и уважаемые петербуржцы, среди которых был и Фёдор Шляпкин, дававший ей уроки вокала. Воспоминания Марии родили легенду — Капнисты жили в особняке на Английской набережной, 50. Возможно, в детстве Мария Капнист бывала в нем, отсюда и воспоминания. Дом принадлежал А.Я. Шереметевой, урождённой княжне Долгоруковой. Сейчас он превращен в общежитие для китайцев.

А семья Капнистов жила в не менее роскошном доходном доме К.А. Шрейбера на углу Потёмкинской и Захарьевской улиц. Дом был построен архитектором В.И. Ван дер Гюхтом в 1907 году на месте самого знаменитого петербургского дома свиданий, описанного А.И. Куприным, А.А. Блоком и другими. Нарядный фасад оформлен элементами стиля барокко. Огромные зеркальные окна выходили на Таврический сад. Здесь же жила семья сенатора, гофмейстера двора Э.И. Виуча; шталмейстера двора князя С.П. Урусова; сенатора, тайного советника А.И. Чайковского, брата великого композитора.

Знаменитый в Питере перекрёсток «Пять углов». На одном из углов (Загородный пр., 18/Разъезжая ул., 2) находится двухэтажное здание — дом В.В. Капниста. Дом был возведён ещё в екатерининскую эпоху. Первым владельцем этой территории были придворный лакей И.И. Ахлебинин и придворный бандурист С.Г. Нижевич. Оба участка в 1777 году приобрела супруга вагенмейстера двора императрицы Е.А. Тарасова. В 1781 году В.В. Капнист женился на А.А. Дьяковой, родные сестры которой стали женами Николая Львова и Гавриила Державина, и в 1790 году купил этот дом. До этого поэт останавливался на казённой квартире архитектора Н.А. Львова в доме N 7 по Почтамтской улице.

В доме на «Пяти углах» родились дети Капниста — Семён, Владимир и Екатерина. В нем написаны «Разлука», «Время», «На смерть Юлии», «Ода на счастье» и «Ябеда». В своих письмах В.В. Капнист писал, что вечера он проводил либо здесь, либо в гостях у Державиных (наб. Фонтанки, 118).

Капнист, продав дом, уехал из Петербурга в 1793 году, возмущенный указом Екатерины II для крестьян Малороссии. В связи с этим он написал «Оду на рабство», а, бывая в Петербурге, демонстративно говорил по-украински. О пребывании тут В.В. Капниста можно судить по памятной доске, установленной на фасаде.

Елена Елагина

50	ПОНЕДЕЛК ПОНЕДЕЛЬНИК MONDAY
13	ВІТОРОК ВТОРНИК TUESDAY
14	СЕРЕДА СРЕДА WEDNESDAY
15	ЧЕТВЕР ЧЕТВЕРГ THURSDAY
16	П'ЯТИЦЯ ПЯТНИЦА FRIDAY
17	СУБОТА СУБОТА SATURDAY
18	НЕДІЛЯ ВОСКРЕСЕНЬЕ SUNDAY
19	

ГРУДЕНЬ '21

Пн	6	13	20	27	
Вт	7	14	21	28	
Ср	1	8	15	22	29
Чт	2	9	16	23	30
Пт	3	10	17	24	31
Сб	4	11	18	25	
Нд	5	12	19	26	

Панорама острова Закинф

Остров Закинф

Расположенный в Западной стороне от берегов Пелопоннеса. Род Капниси был знатен и богат, но главное всегда отличался глубоким патриотизмом. Они не только сами отправлялись воевать с врагами острова, но и богатство свое употребляли на вооружение целых отрядов. Самый воинственный и выдающийся из семьи был Стомателло Капниси, родившийся на острове Занте. В 1702 г. Стомателло с правом наследия получил графский титул Венецианской Республики за свою отвагу. В 1711 году внук Стомателло Петр Христофорович узнав о походе Петра Великого против турок, задумал зайти с ним в сношения. Он захотел совершить диверсию на берегах Турции, перед этим он продал свое имение, собрал отряд добровольцев, но, когда они пришли, то первые потерпели поражение. А турки взяли его в плен и сожгли живого в медном быке. А сын его Базилио попал в Изюм, где были греки и его взял на воспитание бездетный богатый сотник Павлюк. На Малороссии юноше дали имя Василий Петрович Капнист, и он явился родоначальником украинской и российской ветви рода Капнистов.

Людия Котова

Остров Закинф в Ионическом море

51

ТИЖДЕНЬ
НЕДЕЛЯ
WEEK

20

ПОНЕДИЛОК
ПОНЕДЕЛЬНИК
MONDAY

21

ВІВТОРОК
ВТОРНИК
TUESDAY

22

СЕРЕДА
СРЕДА
WEDNESDAY

23

ЧЕТВЕР
ЧЕТВЕРГ
THURSDAY

24

П'ЯТНИЦЯ
ПЯТНИЦА
FRIDAY

25

СУБОТА
СУББОТА
SATURDAY

26

НЕДІЛЯ
ВОСКРЕСЕНЬЕ
SUNDAY

25 грудня — Різдво
Христове (католицьке)

ГРУДЕНЬ '21

Пн	6	13	20	27	
Вт	7	14	21	28	
Ср	1	8	15	22	29
Чт	2	9	16	23	30
Пт	3	10	17	24	31
Сб	4	11	18	25	
Нд	5	12	19	26	

Об истории обнаружения вероятного портрета В.П. Капниста.

Занявшись жизнеописанием Василия Петровича Капниста и оформляя его в виде публицистического очерка, я, как автор, в дополнении к биграфическим фактам, хотел обнаружить его портрет.

В пользу достаточно высокой вероятности отыскать изображение говорили следующие факторы: во-первых, наличие традиции портретной живописи украинской старшины, в основном от полковника и выше, во-вторых, само происхождение Василия Капниста, на исторической родине которого, то бишь в бассейне Адриатики, портретная живопись существовала, не прерываясь, еще со времен античности.

Пересмотрев несколько сотен портретных изображений казачьей старшины, мое внимание было привлечено портретом из фондов Государственного музея изобразительного искусства в Киеве, который атрибутирован: «л. Вильчопольский. Чоловічий портрет, х. о., початок XIX ст.»

Возможно, что это копия с более раннего портрета. По моему мнению, на этом портрете изображен В.П. Капнист, в пользу чего говорит следующие факты: Во-первых, изображение графской короны на гербе в верхнем углу портрета. Среди украинской казачьей старшины графский титул носили считанные единицы. Во-вторых, наградная сабля. Известно, что В.П. Капнист получил в награду от императрицы саблю и часы. Изображенная на портрете разновидность сабли — это польско — украинский тип, который у историков оружия носит название «корабела». Именно такими саблями в тот период российское правительство жаловало представителей иррегулярных войск, то есть в первую очередь казачества. Наградной вариант украшался надписью по долу клинка и табличкой с надписью на рукоятки. Именно такую табличку мы видим и на портрете, причем художник намеренно показывает ее зрителю, смещая хват кисти на рукоятки оружия.

л. Вильчопольский. Чоловічий портрет, х. о., Державний музей українського образотворчого мистецтва. (Мовірно Василь Петрович Капніст)

В-третьих, подвеска от карманных часов, свисающая на груди изображенного. Повторюсь лишний раз — В.П. Капнист в дар от императрицы получил не только саблю, но и часы.

В-четвертых, на гербе над короной просматриваются горный пик и крылья. Изображения трех горных пиков присутствует на гербе рода Капнистов, точнее, той ветви, которая осталась жить на Закинфе.

Каждый из этих перечисленных фактов может быть спорным, но именно их совокупность заставляет меня быть уверенным, что изображенное лицо — это именно представитель высшей казачьей старшины граф Василий Петрович Капнист.

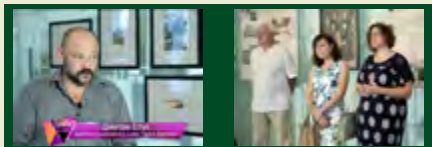
Дмитрий Котов

52	ТИЖДЕНЬ НЕДЕЛЯ WEEK
27	ПОНЕДИЛОК ПОНЕДЕЛЬНИК MONDAY
28	ВІВТОРОК ВТОРНИК TUESDAY
29	СЕРЕДА СРЕДА WEDNESDAY
30	ЧЕТВЕР ЧЕТВЕРГ THURSDAY
31	П'ЯТИЦЯ ПЯТНИЦА FRIDAY
1	СУБОТА СУББОТА SATURDAY
2	НЕДІЛЯ ВОСКРЕСЕНЬЕ SUNDAY

1 січня — Новий рік

ГРУДЕНЬ '21					
Пн	6	13	20	27	
Вт	7	14	21	28	
Ср	1	8	15	22	29
Чт	2	9	16	23	30
Пт	3	10	17	24	31
Сб	4	11	18	25	
Нд	5	12	19	26	

Про виставки з проекту «Великі земляки» на замовлення Корпорації «Консалтингова група «Рубаненко і партнери» створюються авторські програми учасниць клубу «Гостинна на Дворянській» Тетяни Бабіної і Ольги Фалькович — «Грані часу» і «Містечсна країна», на телеканалах Симон і Р-1, а також в ЮТюбі.

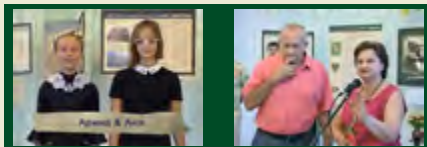

<https://www.youtube.com/watch?v=V2COyLZhM1I> — родина Алчевських

https://m.youtube.com/watch?fbclid=IwAR0cKDNffNnHAXf9BMYx1QjxvEq-kTOTKglARuA4LCT9zFtVabrRxiu4tClg&v=_E7iHbvJ84U — засновники наукових медичних шкіл

В період новорічних канікул, пропонуємо подивитися відеореєстри про родину Алчевських, Максиміліана Гельферіха, засновників наукових медичних шкіл у Харкові, університетського архітектора Євгена Васильєва і про графській рід Капністів за наступними посиланнями:

<https://www.youtube.com/watch?v=hDmvmhZy25E> — М.Х.Гельферих

<https://www.youtube.com/watch?v=xzk1ww2ABBU> — архітектор Євген Васильєв

https://www.youtube.com/watch?v=ljK7CVdqcaQ&feature=youtu.be&fbclid=IwAR00c500uMM7i9YJT095WSFUHTzjQsT4tMbjKVNb-_I46FM7M2KBCew_oeY — рід Капністів

ТОВ
«Аудиторська
фірма
«Харків»»

БАССОНЕЛІ

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АУДИТОРСЬКА ФІРМА

ТОВ
«Українська
аудиторська
служба»

Корпорація «Консалтингова група «Рубаненко і партнери»

Ю. Чигирина, 5, м. Харків, 61001, Україна
тел. / факс: (057) 728-57-27
вул. Антоновича, 13, офіс 7, м. Київ, 01004, Україна
тел. / факс: (044) 287-36-70
вул. Левітана, 118, м. Одеса, 65114, Україна
Тел. (048) 787-32-67
office-rubanenko@ukr.net
www.rubanenko.biz.ua

2 • 0 • 2 • 2

	СІЧЕНЬ ЯНВАРЬ JANUARY	ЛЮТИЙ ФЕВРАЛЬ FEBRUARY	БЕРЕЗЕНЬ МАРТ MARCH	КВІТЕНЬ АПРЕЛЬ APRIL	
Пн	3 10 17 24 31	7 14 21 28	7 14 21 28	4 11 18 25	Mo
Вт	4 11 18 25	1 8 15 22	1 8 15 22 29	5 12 19 26	Tu
Ср	5 12 19 26	2 9 16 23	2 9 16 23 30	6 13 20 27	We
Чт	6 13 20 27	3 10 17 24	3 10 17 24 31	7 14 21 28	Th
Пт	7 14 21 28	4 11 18 25	4 11 18 25	1 8 15 22 29	Fr
Сб	1 8 15 22 29	5 12 19 26	5 12 19 26	2 9 16 23 30	Sa
Нд	2 9 16 23 30	6 13 20 27	6 13 20 27	3 10 17 24	Su
	ТРАВЕНЬ МАЙ MAY	ЧЕРВЕНЬ ІЮНЬ JUNE	ЛИПЕНЬ ІЮЛЬ JULY	СЕРПЕНЬ АВГУСТ AUGUST	
Пн	2 9 16 23 30	6 13 20 27	4 11 18 25	1 8 15 22 29	Mo
Вт	3 10 17 24 31	7 14 21 28	5 12 19 26	2 9 16 23 30	Tu
Ср	4 11 18 25	1 8 15 22 29	6 13 20 27	3 10 17 24 31	We
Чт	5 12 19 26	2 9 16 23 30	7 14 21 28	4 11 18 25	Th
Пт	6 13 20 27	3 10 17 24	1 8 15 22 29	5 12 19 26	Fr
Сб	7 14 21 28	4 11 18 25	2 9 16 23 30	6 13 20 27	Sa
Нд	1 8 15 22 29	5 12 19 26	3 10 17 24 31	7 14 21 28	Su
	ВЕРЕСЕНЬ СЕНТЯБРЬ SEPTEMBER	ЖОВТЕНЬ ОКТЯБРЬ OCTOBER	ЛИСТОПАД НОЯБРЬ NOVEMBER	ГРУДЕНЬ ДЕКАБРЬ DECEMBER	
Пн	5 12 19 26	3 10 17 24 31	7 14 21 28	5 12 19 26	Mo
Вт	6 13 20 27	4 11 18 25	1 8 15 22 29	6 13 20 27	Tu
Ср	7 14 21 28	5 12 19 26	2 9 16 23 30	7 14 21 28	We
Чт	1 8 15 22 29	6 13 20 27	3 10 17 24	1 8 15 22 29	Th
Пт	2 9 16 23 30	7 14 21 28	4 11 18 25	2 9 16 23 30	Fr
Сб	3 10 17 24	1 8 15 22 29	5 12 19 26	3 10 17 24 31	Sa
Нд	4 11 18 25	2 9 16 23 30	6 13 20 27	4 11 18 25	Su

Авторський колектив книги-календаря «Великі земляки — рід Капністів»

1. Абраменко Лариса
2. Бражніченко Світлана
3. Боброва Марина
4. Гельмінтінов Андрій
5. Єлагіна Олена
6. Завершинський Валерій
7. Капніст Георгій
8. Капніст Радислава
9. Кононенко Ірина
10. Котов Дмитро
11. Котова Лідія
12. Красіков Михайло
13. Лисянський Віктор
14. Маслов Євген
15. Мोजейко Інна
16. Оглоблін Володимир
17. Петухова Олена
18. Победіна Анна
19. Парамонов Андрій
20. Перцева Жаннета
21. Рубаненко Людмила
22. Скіп Володимир
23. Ушакова Світлана
24. Харченко Дмитро
25. Чайка Ганна
26. Чорний Олександр
27. Шемет Микола
28. Шиленко Юлія

© Корпорація «Консалтингова
група «Рубаненко і партнери»,
2020

© «Майстерня СкіпІв», дизайн,
2020

© ТОВ «Золоті сторінки», Харків,
2020

ISBN 978-966-????????